

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΗΛΙΚΙΑΣ 4:0-5:9 ΕΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ (SLI)

STUDY OF THE PRAGMATIC SKILLS OF
PRESCCHOOL CHILDREN 4:0- 5:9 WITH SPECIFIC
LANGUAGE IMPAIRMENT (SLI)

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΤΣΟΥΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΠΕΣΣΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΑΤΡΑ 2018

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Μελέτη των Πραγματολογικών δεξιοτήτων παιδιών προσχολικής ηλικίας 4:0-5:9 ετών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI)» εκπονήθηκε στο Τμήμα Λογοθεραπείας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Δυτικής Ελλάδας.

Για την διεκπεραίωση της πτυχιακής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέπον καθηγητή, κ. Μπέσσα Ανδρέα, για την συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή του στην υλοποίηση της έρευνας και της συγγραφής. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας καθώς και τον ιδιωτικό παιδικό σταθμό που συνέβαλε στην πραγματοποίηση της πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει σκοπό την μελέτη των πραγματολογικών διαταραχών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με ΕΓΔ. Έτσι, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση σε 20 παιδιά προσχολικής ηλικίας 4:0- 4:9 ετών που φοιτούν σε ιδιωτικό παιδικό σταθμό στο νομό Ηλείας εκ των οποίων τα 13 ήταν αγόρια και τα 7 κορίτσια.

Η έρευνα είχε ως αφετηρία την αξιολόγηση των παιδιών μέσα από άτυπες δομημένες αλλά και σταθμισμένες αξιολογήσεις. Πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των φωνολογικών ικανοτήτων, της πληροφοριακής επάρκειας, της γραμματικής επάρκειας και των πραγματολογικών ικανοτήτων. Συγκεκριμένα, για την αξιολόγηση των φωνολογικών ικανοτήτων και των πραγματολογικών ικανοτήτων χρησιμοποιήθηκε άτυπη δομημένη αξιολόγηση και για την αξιολόγηση της πληροφοριακής και γραμματικής επάρκειας χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Γραμματικής και Πληροφοριακής επάρκειας όπου αποτελεί μια σταθμισμένη εκδοχή του Action Picture Test (Renfrew, 1997).

Τα αποτελέσματα μέσα από την έρευνα έδειξαν ότι γενικότερα 13/20 παιδιά είχαν φωνολογικές διαταραχές, 5/20 είχαν μειωμένη πληροφοριακή επάρκεια, 11/20 παιδιά είχαν γραμματικά ελλείμματα και 5/20 παιδιά είχαν πραγματολογικές διαταραχές. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι 8/20 παιδιά παρουσιάζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και 3/8 παιδιά με ΕΓΔ παρουσιάζουν Πραγματολογικές Διαταραχές. Στα παιδιά με ΕΓΔ παρατηρήθηκαν μεγαλύτερα ελλείμματα στη διατήρηση του θέματος, στη συνέχεια πράξεων και στο παιχνίδι ρόλων. Λιγότερα προβλήματα παρουσιάστηκαν στην βλεματική επαφή, στην επανάληψη, στη συμμετοχή σε δραστηριότητες, στους χαιρετισμούς, στη περιγραφή γεγονότων, στη διατήρηση της σειράς και στη χρήση παρακλήσεων.

Με βάση των αποτελεσμάτων της έρευνας φαίνεται ότι όντως τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν πραγματολογικές διαταραχές οι οποίες όμως δεν σχετίζονται άμεσα με τα γλωσσικά ελλείμματα αλλά τείνουν να σχετίζονται περισσότερο με συμπεριφορικά ελλείμματα.

ABSTRACT

This thesis focused at the study of pragmatic disorders in preschool children with SLI. Thus, an evaluation was made of 20 pre-school children aged 4: 0-4: 9 attending a private kindergarten in the prefecture of Ilia, of which 13 were boys and 7 girls.

The survey was based on the assessment of children through informal, structured but balanced evaluations. An evaluation of phonological skills, information proficiency, language skills and real competencies was carried out. In particular, the standardized structured evaluation was used to evaluate phonological ability and real competencies, and the Testing Activity - Grammar and Computational Testing test was used to evaluate the information and grammar competences where it is a weighted version of the Action Picture Test (Renfrew, 1997).

Results from the survey showed that in general 13/20 children had phonological disorders, 5/20 had decreased information literacy, 11/20 children had grammatical deficits, and 5/20 children had a pragmatic disorders. In particular, it was observed that 8/20 children have a Specific Language Disorder and 3/8 children with SLI present Pragmatic Disorder. Children with SLI have seen greater deficiencies in maintaining the subject, then in acts and role play. Fewer problems were encountered in contact, repetition, participation in activities, wishes, description of events, retention of the series and use of requests.

Based on the results of the surveys, children with SLI appear to experience pragmatic disorders that are not directly related to language deficiencies but are more relevant to the behavioral social skills.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	ii
II. ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iii
III. ABSTRACT.....	iv
IV. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	v
V. ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	vi
VI. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	7
VIII. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	11
IX. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	21
X. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	36
XI. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ.....	37
XII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	38
XIII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	39

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

SLI: Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

ΕΓΔ: Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

ΑΓΔ: Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα αναφερθούμε σε αναπτυξιακές διαταραχές και συγκεκριμένα στις πραγματολογικές δεξιότητες ελληνόφωνων παιδιών προσχολικής ηλικίας 4:0 έως 5:9 ετών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI). Με τον όρο SLI αναφερόμαστε σε μια νεύρο-αναπτυξιακή διαταραχή όπου επηρεάζονται οι γλωσσικές δεξιότητες. Σύμφωνα με Anderson & Shames (2013) τα παιδιά αυτά εμφανίζουν σημαντικό περιορισμό στη γλωσσική ικανότητα η οποία δεν μπορεί να αποδοθεί σε διαταραχές της ακοής, στη νευρολογική κατάσταση, στη μη λεκτική νοημοσύνη ή σε άλλους γνωστικούς παράγοντες. Σκοπός της έρευνας είναι να εξετάσει κατά πόσο τα παιδιά προσχολικής ηλικίας με Ειδική Γλωσσική διαταραχή εμφανίζουν ελλείμματα στις πραγματολογικές δεξιότητες.

Στην πρώτη φάση της πτυχιακής εργασίας μέσα από μια μικρή βιβλιογραφική ανασκόπηση δίνεται ο ορισμός της ΕΓΔ και αναλύονται τα επιμέρους στοιχεία. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά σε παρόμοιες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί και έχουν προσπαθήσει να αναλύσουν το πραγματολογικό προφίλ των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή.

Στη δεύτερη φάση γίνεται αναφορά στην μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα. Αρχικά, δίνονται στοιχεία για το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε. Στη συνέχεια, αναφέρονται τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των φωνολογικών διαταραχών, της πληροφοριακής επάρκειας, της γραμματικής επάρκειας και των πραγματολογικών διαταραχών. Τέλος, δίνονται τα αποτελέσματα που πάρθηκαν από την έρευνα.

Στην τελευταία φάση της πτυχιακής εργασίας παρατίθενται τα αποτελέσματα της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκαν στην μεθοδολογία μέσω πινάκων και γραφημάτων καθώς και λαμβάνουν μέρος συγκρίσεις των Πραγματολογικών διαταραχών των παιδιών με ΕΓΔ .

Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές

Καθώς τα βρέφη μεγαλώνουν αναδύονται δεξιότητες όπως παιχνίδι, χειρονομίες, βάβισμα και με την βοήθεια του περιβάλλοντος (ανταπόκριση από τους ενήλικες) αναπτύσσεται ένα υψηλά λειτουργικό σύστημα επικοινωνίας. Παρόλα αυτά, κάποια παιδιά δεν παρουσιάζουν αυτές τις πρώιμες δεξιότητες επικοινωνίας και έτσι βρίσκονται σε κίνδυνο για ΑΓΔ. Η American Speech-Language-Hearing Association (1993) αναφέρει ότι αυτές οι διαταραχές χαρακτηρίζονται από διαταραγμένη ή αποκλίνουσα ανάπτυξη της κατανόησης και/ή της χρήσης ενός προφορικού, γραπτού και/ή άλλου συμβολικού συστήματος. Τα παιδιά με ΑΓΔ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση των πλευρών της γλώσσας (δεξιότητες δεκτικού λόγου) ή την παραγωγή (δεξιότητες εκφραστικού λόγου). Περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων που σχετίζονται με την γλώσσα και δεν υπάρχει κάποια σαφής αιτία αυτών. Σύμφωνα με τους Plante & Beeson (2008), η βαθύτερη αιτία φαίνεται να είναι βιολογική. Κάποιοι εγκέφαλοι παιδιών με διαταραχές δείχνουν να αναπτύσσονται διαφορετικά σε σχέση με άλλα παιδιά. Επίσης, άλλοι παράγοντες οι οποίοι αναφέρονται ότι μπορεί να αποτελούν βάση αναπτυξιακής γλωσσικής διαταραχής είναι η διαφορετική ανατομία εγκεφάλου ανάμεσα στους γονείς και τα αδέρφια των παιδιών αυτών και επίσης, όταν ένα μέλος οικογένειας έχει αναπτυξιακή γλωσσική διαταραχή είναι πιθανό να έχουν και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας.

Στις αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές ανήκουν:

- Η Γλωσσική Διαταραχή ή Γλωσσική Καθυστέρηση
- Η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Specific Language Impairment- SLI)
- Βαρηκοΐα-κώφωση
- Νοητική υστέρηση
- Γενετικά σύνδρομα
- Περιβαλλοντικά αίτια
- Αυτισμός
- Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής, υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ)

Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

Η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή - ΕΓΔ (Specific Language Impairment- SLI) είναι η καθυστερημένη και ελλιπής ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων σε επαρκώς φυσιολογικό γλωσσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Παρουσιάζεται στην προσχολική ηλικία και επιμένει στην εφηβεία και ενηλικίωση του παιδιού όπου πολλές φορές είναι η αιτία για κοινωνικό αποκλεισμό, ακαδημαϊκή αποτυχία και για συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες. Τα παιδιά εμφανίζουν σημαντικό περιορισμό στη γλωσσική ικανότητα η οποία δεν μπορεί να αποδοθεί σε διαταραχές της ακοής, στη νευρολογική κατάσταση, στη μη λεκτική νοημοσύνη ή σε άλλους γνωστικούς παράγοντες (Leonard, 1998). Τα παιδιά με ΕΓΔ έχουν πιο περιορισμένο λεκτικό λεξιλόγιο από ότι τα παιδιά με κανονική ανάπτυξη (Conti-Ramsden & Jones, 1997) και έτσι παρατηρούνται ελλείμματα στον εκφραστικό λόγο, εμφανίζουν κακές αφηγηματικές δεξιότητες, μειωμένη πληροφοριακή και γραμματική επάρκεια. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ (WHO, 1993), οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών με ΕΓΔ σε σταθμισμένα τεστ πρέπει να είναι 2 τυπικές αποκλίσεις κάτω από το μέσο όρο ηλικίας τους, οι γλωσσικές τους ικανότητες πρέπει να διαφέρουν κατά τουλάχιστον 1 τυπική απόκλιση από τις άλλες νοητικές ικανότητες όπως αυτές υπολογίζονται με βάση σταθμισμένα μη γλωσσικά τεστ νοημοσύνης

Η γλώσσα επηρεάζεται τόσο προφορικά όσο και γραπτά. Αυτά τα παιδιά μπορεί να έχουν διαταραχές κεντρικής ακουστικής επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της δυσκολίας στην ακουστική προσοχή και τη διάκριση. Προσβάλλεται η μνήμη με αποτέλεσμα να υπάρχουν ελλειπείς ικανότητες στην επανάληψη ψευδολέξεων όπου αποδίδεται στην περιορισμένη φωνολογική εργαζόμενη μνήμη, επηρεάζοντας έτσι και την κατάκτηση της γραμματικής (Adams & Gathercole, 2000). Σχετικές μελέτες αναφέρουν δυσκολίες στην επεξεργασία λέξης από τη μακροπρόθεσμη μνήμη στις ΕΓΔ, που δείχνουν μία μάλλον φτωχή σημασιολογική ανάπτυξη (McGregor, 1997).

Ο Radford, (2006) αναφέρει ότι τα παιδιά με ΕΓΔ παράγουν τις πρώτες τους λέξεις στους 23 μήνες, σχεδόν ένα χρόνο αργότερα από τα κανονικά παιδιά. Αναφέρεται επίσης ότι αυτά τα παιδιά μπαίνουν στο στάδιο 2 λέξεων στους 37 μήνες σχεδόν 2 χρόνια μετά από τα κανονικά παιδιά. Τελικά, η γλωσσική ανάπτυξη στις ΕΓΔ χαρακτηρίζεται από πιο συχνά λάθη σε σχέση την κανονική ανάπτυξη των παιδιών στη γλώσσα.

Τα χαρακτηριστικά αυτής της διαταραχής είναι ποικίλα, ωστόσο τα βασικότερα από αυτά είναι τα εξής: πολύ φτωχό λεξιλόγιο και πολύ απλή γραμματική δομή κι άρα δημιουργία ασύνδετων προτάσεων, συχνή χρήση φράσεων χωρίς εννοιολογικό περιεχόμενο, αδυναμία εύρεσης κατάλληλων λέξεων προκειμένου να διατυπώσει ορθώς αυτό που θέλει να πει, πολλές επαναλήψεις, δεν μπορεί να δημιουργήσει σύνθετες λέξεις, δεν κατανοεί ιδιωτισμούς, μεταφορές, παρομοιώσεις και αφηρημένες έννοιες, αδυνατεί να διακρίνει την ενεργητική από την παθητική φωνή, κι ίσως αυτό, όπως και τα περισσότερα από τα προαναφερθέντα, να οφείλεται στην αδυναμία του να απομνημονεύει. Έτσι, δημιουργείται ακόμα μια δυσκολία, η εκτέλεση σύνθετων οδηγιών που πιθανόν να του δοθούν κατά την επικοινωνία του με τους άλλους. Όπως, όμως, συμβαίνει με όλες τις μαθησιακές και μη δυσκολίες, τα χαρακτηριστικά αυτά είναι κοινά στις πλείστες των περιπτώσεων, ωστόσο η συχνότητα και η ένταση εμφάνισής τους διαφοροποιούνται από άτομο σε άτομο, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Πίνακας 1. Θεωρίες για την ερμηνεία της Ειδικής Γλωσσικής Διαταραχής (Νικολόπουλος, 2008)

<p>A. Η ΕΓΔ Αποτελεί διαταραχή του συστήματος της γραμματικής</p>
<p>1. Θεωρία της έλλειψης γραμματικών κανόνων (Gopnik, 1990)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Η γραμματική των παιδιών με ΕΓΔ δεν περιέχει τα χαρακτηριστικά χρόνου, προσώπου και αριθμού, κι έτσι τα παιδιά με ΕΓΔ δεν μπορούν να κατακτήσουν μορφοφωολογικούς και συντακτικούς κανόνες που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά αυτά. <p>2. Θεωρία έλλειψης συμφωνίας (Clahsen, 1989)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Δυσκολία δημιουργίας δομικών σχέσεων συμφωνίας ανάμεσα σε όρους της πρότασης. <p>3. Θεωρία παρατεταμένου σταδίου του προαιρετικού απαρέμφατου (Rice, Wexler, & Cleave, 1995)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Τα παιδιά με ΕΓΔ βρίσκονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στο στάδιο του προαιρετικού απαρέμφατου.
<p>B. Η ΕΓΔ οφείλεται σε γενικότερη ανεπάρκεια επεξεργασίας γλωσσικών και μη γλωσσικών δεδομένων</p>
<p>1. Θεωρία γενικής επιβράδυνσης (Kail, 1994)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Η επεξεργασία δεδομένων σε παιδιά με ΕΓΔ γίνεται με βραδύτερους ρυθμούς, και αυτό οδηγεί σε προβλήματα κατανόησης και παραγωγής. <p>2. Θεωρία επιφάνειας (Leonard, 1998)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Τα παιδιά με ΕΓΔ παρουσιάζουν ανεπάρκεια επεξεργασίας δεδομένων, κάτι που επιδρά στην κατάκτηση μορφημάτων με χαμηλή γλωσσική αντιληπτικότητα.

Γ. Η ΕΓΔ οφείλεται σε διαταραχή συγκεκριμένων μηχανισμών επεξεργασίας δεδομένων

- 1. Θεωρία διαταραχής φωνολογικής μνήμης (Gathercole & Baddeley, 1990)**
 - Τα προβλήματα των παιδιών με ΕΓΔ οφείλονται σε διαταραχή της φωνολογικής μνήμης.
- 2. Θεωρία ανεπάρκειας επεξεργασίας ακουστικών ερεθισμάτων μικρής διάρκειας και ταχείας ακολουθίας (Tallal & Stark, 1981)**
 - Η αδυναμία των παιδιών με ΕΓΔ να επεξεργαστούν ακουστικά ερεθίσματα μικρής διάρκειας που εμφανίζονται σε ταχεία ακολουθία μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα αντίληψης.

Πίνακας 2. Υποκατηγορίες των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (Rapin & Allen, 1987)

Γλωσσική ακουστική αγνωσία
<ul style="list-style-type: none">· Προβλήματα γλωσσικής κατανόησης· Κατανόηση χειρονομιών· Πολύ περιορισμένη παραγωγή· Προβλήματα άρθρωσης
Λεκτική δυσπραξία
<ul style="list-style-type: none">· Επαρκής κατανόηση· Πολύ περιορισμένη ομιλία· Προβλήματα στην παραγωγή γλωσσικών ήχων· Χρήση προτάσεων μικρού μήκους· Στοματοκινητική δυσπραξία
Σύνδρομο διαταραχής φωνολογικού προγράμματος
<ul style="list-style-type: none">· Επαρκής κατανόηση· Ευχέρεια στην ομιλία· Χρήση προτάσεων μικρού μήκους· Δυσνόητη ομιλία
Σύνδρομο φωνολογικής-συντακτικής διαταραχής
<ul style="list-style-type: none">· Φωνολογικά προβλήματα· Έλλειψη ευχέρειας της ομιλίας· Μικρού μήκους προτάσεις· Μορφοσυντακτικά προβλήματα· Γραμματικά λάθη· Παράλειψη λέξεων που ανήκουν σε λειτουργικές κατηγορίες και καταλήξεων μορφολογίας· Προβλήματα κατανόησης πολύπλοκων προτάσεων
Σύνδρομο λεξικής-συντακτικής διαταραχής

- Φυσιολογική φωνολογία
- Προβλήματα στην ανεύρεση λέξεων
- Προβλήματα στη χρήση γλώσσας σε μορφή διαλόγου και διήγησης
- Ήπιας μορφής προβλήματα σύνταξης
- Καλύτερη κατανόηση του εδώ και τώρα παρά των αφηρημένων εννοιών

Σύνδρομο σημασιολογικής-πραγματολογικής διαταραχής

- Φυσιολογική άρθρωση, ευχέρεια λόγου
- Απουσία γραμματικών λαθών
- Περίεργο περιεχόμενο προτάσεων
- Χρήση ηχολαλίας και αποστηθισμένων εκφράσεων
- Προβλήματα στην κατανόηση μεταφορικών εννοιών
- Χρήση λέξεων που δεν κατανοούν
- Δυσκολία στη χρήση διαλόγου και στη διατήρηση ομιλίας για ένα συγκεκριμένο θέμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Παρακάτω γίνεται αναφορά σε μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί σε παιδιά προσχολικής ηλικίας ώστε να κατανοηθεί η φύση των πραγματολογικών δυσκολιών των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI).

Σε μια μελέτη ο Osman et al., (2011) αναφέρει ότι τα περισσότερα παιδιά που έχουν SLI παρουσιάζουν ελλείμματα στις πραγματολογικές δεξιότητες όπου συχνά παραβλέπονται δίνοντας περισσότερη βάση στις γλωσσικές δεξιότητες. Υπάρχει δυσκολία διάκρισης των πραγματολογικών διαταραχών και έτσι δεν κατατάσσονται σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία. Έτσι πραγματοποίησε την συγκεκριμένη έρευνα ώστε να αποδείξει ότι πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ο ενδεδειγμένος έλεγχος των πραγματολογικών δεξιοτήτων κατά την αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή. Η παρούσα μελέτη εξέτασε 60 παιδιά ηλικίας 4-6 ετών με μητρική γλώσσα την Αραβική του Καΐρου-Αιγύπτου. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Ομάδα Α και Ομάδα Β. Η Ομάδα Α περιλάμβανε 30 παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη, ενώ η Ομάδα Β περιλάμβανε 30 παιδιά τα οποία είχαν προηγουμένως διαγνωστεί ως έχοντα SLI. Για κάθε υποκείμενο πραγματοποιήθηκε η λήψη ιστορικού ακολουθούμενη από ακουστική και ψυχομετρική αξιολόγηση για να αποκλειστεί η ύπαρξη οποιωνδήποτε δυσκολιών ακοής ή νοητικής ανεπάρκειας. Στη συνέχεια, κάθε παιδί που βρισκόταν υπό μελέτη υποβλήθηκε στο αραβικό εργαλείο Pragmatic Screening [1]. Μέσα από την αξιολόγηση θέλησε να συγκρίνει τις πραγματολογικές δεξιότητες των παιδιών με SLI με αυτές της ομάδας κανονικών αναπτυσσόμενων παιδιών χρησιμοποιώντας ένα απλό πρωτόκολλο Πρακτικής Εξέτασης ελπίζοντας ότι αυτό θα βοηθούσε στην επίτευξη καλύτερης κατανόηση της φύσης των πραγματολογικών δυσκολιών σε τέτοιου είδους παιδιά. Για κάθε παιδί, η αξιολόγηση βαθμολογήθηκε από τρεις αναγνώστες. Οι μέσες βαθμολογίες ελήφθησαν και αναλύθηκαν στατιστικά. Όλες οι τιμές που ελήφθησαν από την ομάδα Α βρέθηκαν να είναι σημαντικά υψηλότερες από αυτές που ελήφθησαν από την ομάδα Β των παιδιών με SLI, εκτός από μερικές μη λεκτικές γλωσσολογικές δεξιότητες όπου βρέθηκαν μη σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων. Μέσω της καμπύλης ROC, το επίπεδο αποκοπής για Συνολικό Πραγματολογικό Σκορ (TPS) βρέθηκε να είναι μικρότερο ή ίσο με 78,16, δηλαδή παιδιά ηλικίας 4-6 ετών με TPS ίσο ή μικρότερο από 78,16 θεωρήθηκαν ότι έχουν πραγματολογικές διαταραχές.

Σε μια άλλη μελέτη η MacCabe, (2005) εξέτασε το κοινωνικό και συμπεριφορικό προφίλ παιδιών προσχολικής ηλικίας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και συμπέρανε ότι τα παιδιά με SLI αντιμετώπιζαν ιδιαίτερες δυσκολίες με τον προσανατολισμό, είχαν προβλήματα αυτοπεποίθησης, θέματα στις κοινωνικές δεξιότητες, εμφάνιζαν αυξημένη απογοήτευση και ήταν πιο πιθανό να είναι εξαρτημένοι και απομονωμένοι στην τάξη. Η έρευνα έγινε σε ένα σχολείο που παρείχε πρόγραμμα παρέμβασης στα παιδιά προσχολικής ηλικίας όπου παρουσίαζαν γλωσσικά προβλήματα. Κλήθηκαν οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς να συμπλήρωςαν κάποιες αξιολογήσεις συμπεριφοράς όπου ήταν για παιδιά προσχολικής ηλικίας με SLI και για παιδιά προσχολικής ηλικίας χωρίς SLI, λαμβάνοντας υπόψη την κλίμακα βαθμολόγησης γονέων-παιδιών (P-CRS), την κλίμακα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών παιδιών (T-CRS) και την Κλίμακα Αξιολόγησης Ικανοτήτων και Συμπεριφοράς (SCBE). Οι αξιολογήσεις των καθηγητών και των γονέων αναλύθηκαν σε τρεις υπότυπους SLI: εκφραστικά ελλείμματα, δεκτικές ικανότητες, πραγματολογικά ελλείμματα και αρθρωτικές διαταραχές. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν ότι τα παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή είχαν σημαντικά περισσότερα προβλήματα συμπεριφοράς και φτωχότερες κοινωνικές γνώσεις από ό, τι τα παιδιά με διαταραχές στην άρθρωση σε σχέση με τα παιδιά χωρίς καμία βλάβη. Τα αποτελέσματα αυτά παρατηρήθηκαν τόσο στο οικιακό όσο και στο σχολικό περιβάλλον.

Σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από φοιτητές του ΑΤΕΙ Πατρών του τμήματος Λογοθεραπείας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας αναφέρεται ότι η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή παρουσιάζει, δυσκολίες στους τομείς της γλώσσας δηλαδή στην σημασιολογία, στην μορφολογία, στην φωνολογία και στην σύνταξη. Σκοπός της έρευνας ήταν να εντοπίσει τα παιδιά που πληρούν το κριτήριο της Ειδικής Γλωσσικής Διαταραχής και να αναλύσει τα γενικά χαρακτηριστικά της. Έτσι, χορηγήθηκαν σε 40 ελληνόφωνα παιδιά ηλικίας 5,5 – 6,5 ετών μια άτυπη δοκιμασία (τεστ άρθρωσης) της Δρ. Αγγελικής Κωτσοπούλου (2011), η δοκιμασία πληροφοριακής και γραμματικής επάρκειας με τη χορήγηση δέκα εικόνων δράσης (Βογινδρούκας, Σταυρακάκη, Πρωτόπαπας, 2010), το Αθηνά Τεστ (Παρασκευόπουλος Ι., Καλαντζή – Αζίζι Α., Γιαννίτσας Ν., 1999), και συγκεκριμένα η κλίμακα <<Νοητική Ικανότητα>> και τέλος, πραγματοποιήθηκε στοματοκινητικός έλεγχος για την εξέταση της δομής και λειτουργικότητας των οργάνων της ομιλίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν την ύπαρξη φωνολογικών λάθων χωρίς στοματοκινητικές ανωμαλίες και ύπαρξη γλωσσικής ανεπάρκειας χωρίς νοητική υστέρηση. Επίσης αναφέρθηκε διαταραγμένη ανάπτυξη στην αντιγραφική σχημάτων.

Επίσης, σε μια άλλη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από σπουδαστές του ΑΤΕΙ Πατρών του τμήματος Λογοθεραπείας για την ανάλυση της φωνολογικής ενημερότητας σε παιδιά σχολικής ηλικίας με μαθησιακές δυσκολίες και ειδική γλωσσική διαταραχή έδειξε ότι τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και ειδική γλωσσική διαταραχή έχουν δυσκολίες σε φωνολογικό, σημασιολογικό και συνατακτικό επίπεδο, σε σύγκριση με τα συνομήλικα παιδιά τυπικής ανάπτυξης. Αξιολογήθηκαν 40 παιδιά σχολικής ηλικίας 6 έως 10,5 ετών. Αρχικά, δόθηκαν όλες οι κλίμακες του RAVEN , στη συνέχεια, δόθηκε μια εικόνα για να την περιγράψει το παιδί. Επίσης, δόθηκαν 11 πολυσύλλαβες λέξεις για να τις επαναλάβει μια και μοναδική φορά μετά τον εξεταστή. Επιπλέον ζητήθηκε από το παιδί να επαναλάβει την ψευδολέξη /pataka/, συνεχόμενα, γρήγορα και δυνατά. Έπειτα, χορηγήθηκε από το test-ΑΘΗΝΑ η 9η , 10η και 11^η κλίμακα. Επίσης, στο τέλος χορηγήθηκαν 10 εικόνες δράσης Πληροφοριακής και Γραμματικής επάρκειας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και ειδική γλωσσική διαταραχή παρουσίαζαν ελλείψεις στη φωνολογία, δυσκολία στην επεξεργασία, αποκωδικοποίηση και στην κατανόηση νέων λέξεων.

Οι Andrés-Roqueta et al., (2016) υποστηρίζουν ότι η γλώσσα είναι σημαντική για την ανάπτυξη και διατήρηση κοινωνικών σχέσεων, καθώς και για την κατανόηση των μυαλών άλλων ανθρώπων και πως τα παιδιά με Ειδική Γλωσσικές Διαταραχή (SLI) παρουσιάζουν δυσκολίες και στις δύο ικανότητες. Παρόλα αυτά, ο ρόλος της κοινωνικής νόησης στους συνομήλικους είναι ένα κομμάτι το οποίο παραμένει ανεξερεύνητο. Οι παραπάνω πραγματοποίησαν μια έρευνα όπου συμπέραναν ότι η παρέμβαση μόνο στην επίλυση των γλωσσικών προβλημάτων δεν θα βελτιώσει την αποδοχή των συνομηλίκων των παιδιών με SLI και πως χρειάζεται πρόωμη παρέμβαση για την μείωση των επικοινωνιακών προβλημάτων και αύξηση της κοινωνικοποίησης. Στη μελέτη συμμετέχουν ισπανόφωνα παιδιά με SLI όπου φοιτούν σε κανονικά σχολεία. Έλαβαν μέρος 35 ισπανόφωνα παιδιά με SLI (3:10 έως 8:0 ετών) και 35 τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά ίδια ηλικίας. Αξιολογήθηκαν οι γλωσσικές ικανότητες και οι κοινωνική νόηση λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνιομετρικές μετρήσεις. Τα παιδιά καλέστηκαν να αναφέρουν αυτά που τους αρέσουν και δεν τους αρέσουν από τους συμμαθητές τους ώστε να διερευνηθεί η σχέση τους με τα επίπεδα της κοινωνικής νόησης. Η ομάδα των παιδιών με SLI έδωσε περισσότερες αρνητικές υποψηφιότητες και οι βαθμολογίες στην κοινωνική νόηση ήταν χαμηλότερες σε σύγκριση με τα τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά. Στη συνέχεια, εφόσον αξιολογήθηκαν οι γλωσσικές ικανότητες πραγματοποιήθηκε ξεχωριστή ανάλυση της κοινωνικής νόησης στις αρνητικές απαντήσεις των παιδιών με SLI. Συμπερασματικά, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα

παιδιά με SLI με τους συνομηλίκους τους δεν σχετίζονται με τις γλωσσικές δυσκολίες αλλά με τις δεξιότητες της κοινωνικής νόησης.

Σε μια διαφορετική μελέτη των Vugs et al., (2014) αναφέρουν ότι πρέπει να δοθεί προσοχή στην εργαζόμενη μνήμη τόσο λεκτικά όσο και οπτικοακουστικά και στις εκτελεστικές λειτουργίες συγκρίνοντας τις επιδόσεις μικρών παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI) με εκείνη των τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών στα γνωστικά μέτρα της μνήμης εργασίας και των χαρακτηριστικών συμπεριφοράς των εκτελεστικών λειτουργιών. Η αξιολόγηση της αυτοματοποιημένης μνήμης εργασίας χορηγήθηκε σε 58 παιδιά με SLI και 58 παιδιά τυπικής ανάπτυξης όλα ηλικίας 4 ετών και 5 ετών. Επιπλέον, οι γονείς συμπλήρωσαν την φόρμα Κατάταξης αξιολόγησης συμπεριφοράς των εκτελεστικών λειτουργιών για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η ομάδα SLI είχαν χειρότερες επιδόσεις από την ομάδα των τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών τόσο στη μνήμη εργασίας όσο και στις εκτελεστικές λειτουργίες. Τα ελλείμματα στην απόδοση της μνήμης εργασίας δεν περιορίστηκαν μόνο στον λεκτικό τομέα, αλλά επηρέασαν επίσης και το οπτικοακουστικό τομέα. Τα ελλείμματα στις εκτελεστικές λειτουργίες περιλάμβαναν προβλήματα αναστολής, μετατόπισης, συναισθηματικού ελέγχου και σχεδιασμού/οργάνωσης. Τα πρότυπα των συσχετίσεων μεταξύ της απόδοσης της εργαζόμενης μνήμης και των εκτελεστικών λειτουργιών διαφέρουν για τις ομάδες SLI έναντι των τυπικών παιδιών. Οι επιδόσεις της εργαζόμενης μνήμης διακρίθηκαν σημαντικά μεταξύ των μικρών παιδιών με SLI και των τυπικών παιδιών, με το 89% των παιδιών να ταξινομούνται σωστά. Τα δεδομένα υποδεικνύουν γενικές ανωμαλίες στον τομέα της εργαζόμενης μνήμης και προβλήματα στις εκτελεστικές λειτουργίες σε μικρά παιδιά με SLI. Θα πρέπει συνεπώς να δοθεί προσοχή στην εργαζόμενη μνήμη τόσο λεκτικά όσο και οπτικοακουστικά και στις εκτελεστικές λειτουργίες.

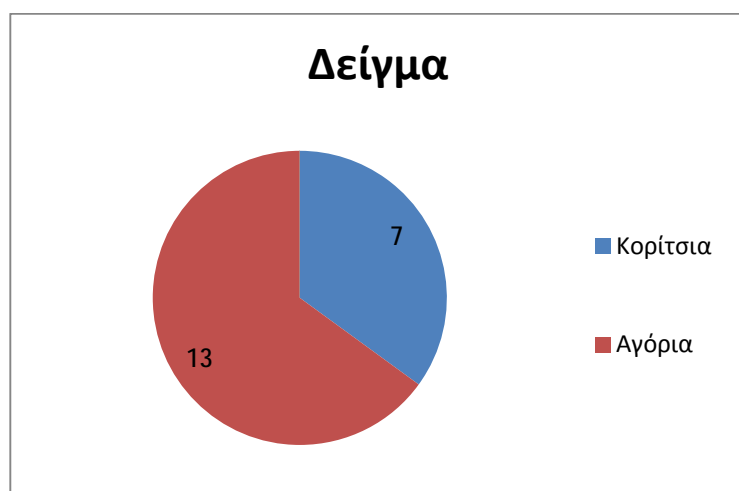
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ερευνητικός σχεδιασμός

Η παρούσα πτυχιακή εργασία σχεδιάστηκε για την εύρεση παιδιών προσχολικής ηλικίας με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και ελλείμματα στις πραγματολογικές δεξιότητες. Έτσι, χρειάστηκε ένα αντικατοπτριστικό δείγμα ώστε η πειραματική διαδικασία να είναι έγκυρη. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει την αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων καθώς και των επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

Δείγμα

Οι συμμετέχοντες της εν λόγω πτυχιακής εργασίας είναι 20 παιδιά εκ των οποίων τα 13 είναι αγόρια και τα 7 κορίτσια, όπου φοιτούν σε ιδιωτικό παιδικό σταθμό- νηπιαγωγείο του Νομού Ηλείας. Η ηλικιακή κλίμακα του δείγματος κυμαίνεται από 4:0 έως 5:9 ετών.

Γράφημα 1. Δημογραφικά στοιχεία παιδιών

Η εκπόνηση της εργασίας είχε την αφετηρία της στην εύρεση παιδιών προσχολικής ηλικίας με μητρική τους γλώσσα την ελληνική. Οι συμμετέχοντες εντοπίστηκαν μέσω του ιδιωτικού παιδικού σταθμού. Η πειραματική διαδικασία έλαβε μέρος με την συγκατάθεση των μελών του ιδιωτικού φορέα και εξασφαλίστηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Δεν πάρθηκε κανένα παραπάνω στοιχείο από τα παιδιά πέραν από το μικρό τους όνομα και την χρονολογική ηλικία τους.

Η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε σε ήσυχο και φωτεινό περιβάλλον. Η αίθουσα ήταν απομονωμένη από εξωτερικά ερεθίσματα για να είναι το παιδί και ο εξεταστής συγκεντρωμένοι στην εκάστοτε δοκιμασία. Επίσης, κάθε παιδί εξετάστηκε ατομικά από την σπουδάστρια με διάρκεια της εξέτασης 20-30 λεπτά. Πραγματοποιήθηκαν 2 συνεδρίες για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Στην πρώτη συνεδρία έγινε ολοκληρωμένη η αξιολόγηση παρ' όλα αυτά για την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε και μια δεύτερη συνεδρία με τα παιδιά για την επαναξιολόγηση των πραγματολογικών ικανοτήτων.

Όργανα μέτρησης

Η αξιολόγηση ήταν δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να παρθούν όσες το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες γίνεται γύρω από τις γλωσσικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών.

Στην πρώτη φάση, η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε μέσω παιχνιδιού και γνωριμίας με το παιδί όπου κλήθηκε να απαντήσει σε διάφορες ερωτήσεις γύρω από τα ενδιαφέροντά του. Μέσα από την συζήτηση πάρθηκαν στοιχεία για την ομιλία του παιδιού αλλά παρατηρήθηκαν και οι επικοινωνιακές ικανότητες. Χρησιμοποιήθηκαν άτυπες δομημένες και σταθμισμένες δοκιμασίες αξιολόγησης.

Αρχικά, έγινε χρήση της σταθμισμένης δοκιμασίας Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας (Renfrew, 1997). Δόθηκαν δέκα κάρτες και το παιδί καλούνταν να απαντήσει σε συγκεκριμένη ερώτηση για την κάθε εικόνα. Μέσα από αυτή την διαδικασία αξιολόγησης πάρθηκαν πληροφορίες για την επάρκεια λεξιλογίου και σύνταξης του παιδιού. Επίσης, σε αυτή την φάση πέραν των παραπάνω στοιχείων που αξιολογήθηκαν καταγράφηκαν και τα φωνολογικά λάθη του παιδιού.

Τέλος, χρησιμοποιήθηκε μια άτυπη δομημένη αξιολόγηση Πραγματολογικών Ικανοτήτων όπου δημιουργήθηκε από τον καθηγητή του τμήματος Λογοθεραπείας ΑΤΕΙ Πατρών Νικόλαο Τρίμμη. Αυτή η δοκιμασία αξιολόγησης πραγματολογικών ικανοτήτων ελέγχει τις συμπεριφορικές δεξιότητες των παιδιών μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Αποτελέσματα της έρευνας

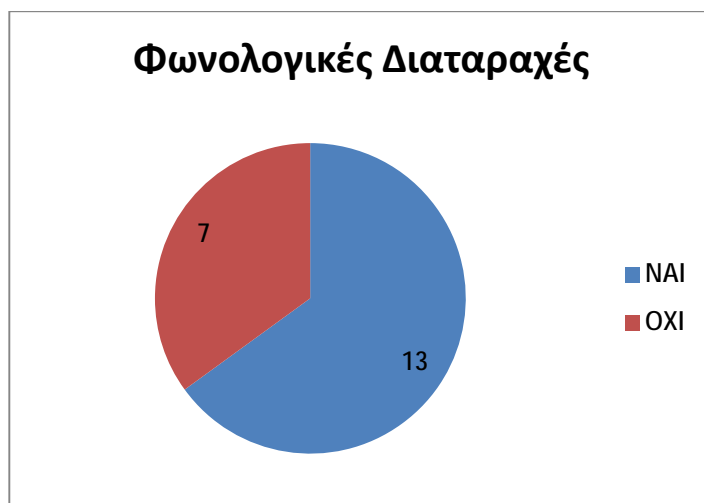
Αξιολόγηση Φωνολογικών Διαταραχών

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι φωνολογικές διαταραχές για το κάθε παιδί αξιολογήθηκαν μέσα από την συζήτηση και την αξιολόγηση της πληροφοριακής και γραμματικής επάρκειας. Παρακάτω παρατίθενται οι φωνολογικές διεργασίες:

ΠΑΙΔΙ	ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ
1 ^ο Παιδί(4:3)	Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές
2 ^ο Παιδί(4:3)	Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές
3 ^ο Παιδί(4:3)	Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /γ/ και /νγ/ Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής: <ul style="list-style-type: none">• /γ/ σε ηλικία 2:6-3:0• /νγ/ σε ηλικία 3:6-4:0
4 ^ο Παιδί(4:1)	Παρουσιάζονται φωνολογικές διαταραχές αλλά είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.
5 ^ο Παιδί(4:6)	Παρουσιάζονται φωνολογικές διαταραχές αλλά είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.
6 ^ο Παιδί(4:2)	Παρουσιάζονται φωνολογικές διαταραχές αλλά είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.
7 ^ο Παιδί(4:0)	Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /z/ και /s/ Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής: <ul style="list-style-type: none">• /z/ σε ηλικία 3:6-4:0• /s/ σε ηλικία 3:6-4:0
8 ^ο Παιδί(4:2)	Παρουσιάζονται φωνολογικές διαταραχές αλλά είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.
9 ^ο Παιδί(4:0)	Το φώνημα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /γ/ Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής: <ul style="list-style-type: none">• /γ/ σε ηλικία 2:6-3:0

10° Παιδί(4:2)	<p>Το φώνημα το οποίο το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /z/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <p style="text-align: center;">/z/ σε ηλικία 3:6-4:0</p>
11° Παιδί(4:5)	<p>Το φώνημα το οποίο το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /s/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /s/ σε ηλικία 3:6-4:0
12° Παιδί(4:6)	Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές
13° Παιδί(4:2)	Παρουσιάζονται φωνολογικές διαταραχές αλλά είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ
14° Παιδί(5:3)	Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές
15° Παιδί(5:3)	<p>Το φώνημα το οποίο το παιδί δεν έχει κατακτήσει: / ð /</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /ð/ σε ηλικία 4:0-4:6
16° Παιδί(5:9)	<p>Το φώνημα το οποίο το παιδί δεν έχει κατακτήσει: / s /</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /s/ σε ηλικία 3:6-4:0
17° Παιδί(5:4)	<p>Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /p/, /sk/ και /sp/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /p/ σε ηλικία 2:6-3:0 • /sk/ σε ηλικία 4:0-4:6 • /sp/ σε ηλικία 3:6-4:0
18° Παιδί(5:2)	<p>Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /ð /, /ks/, /ts/, /kl/ και /tr/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /ð / σε ηλικία 4:0-4:6 • /ks/ σε ηλικία 4:0-4:6 • /ts/ σε ηλικία 4:6-5:0

	<ul style="list-style-type: none"> • /kl/ σε ηλικία 3:6-4:0 • /tr/ σε ηλικία 4:0-4:6
19^ο Παιδί(5:8)	<p>Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /z /, /sk/, /s/ και /ts/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /z / σε ηλικία 3:6-4:0 • /sk/ σε ηλικία 4:0-4:6 • /s/ σε ηλικία 3:6-4:0 • /ts/ σε ηλικία 4:6-5:0
20^ο Παιδί(5:3)	<p>Τα φωνήματα τα οποία το παιδί δεν έχει κατακτήσει: /z/ και /s/</p> <p>Σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ. θα έπρεπε να τα έχει κατακτήσει ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /z / σε ηλικία 3:6-4:0 • /s / σε ηλικία 3:6-4:0

Γράφημα 2. Αριθμός παιδιών με Φωνολογικές Διαταραχές

Αξιολόγηση Πληροφοριακής και γραμματικής Επάρκειας

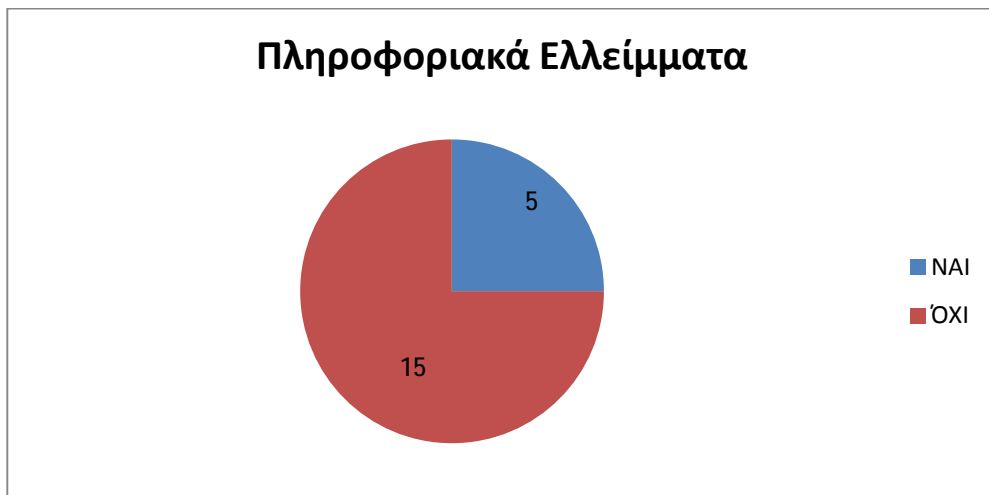
Χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία Εικόνες Δράσης- Δοκιμασία Γραμματικής και Πληροφοριακής επάρκειας όπου αποτελεί μια σταθμισμένη εκδοχή του Action Picture Test (Renfrew, 1997). Η χρήση αυτής της δοκιμασίας προσφέρει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την αναπτυξιακή πορεία του μορφοσυντακικού τομέα της γλώσσας. Η δοκιμασία

αποτελείται από δέκα έγχρωμες εικόνες όπου παρουσιάζουν διάφορες δράσεις. Η εξετάστρια δείχνει κάθε έγχρωμη και πλαστικοποιημένη εικόνα στο εξεταζόμενο παιδί και κάνει την κατάλληλη ερώτηση, (όπως «Τι έπαθε ο σκύλος;»). Το παιδί καλείται να απαντήσει λεκτικά, χρησιμοποιώντας την κατάλληλη πληροφοριακή και γραμματική δομή. Μέσα από συγκεκριμένες ερωτήσεις ο εξεταστής προσπαθεί να εκμαιεύσει μια απάντηση για την κάθε εικόνα. Τέλος, οι αποκρίσεις του παιδιού βαθμολογούνται σύμφωνα με τον πίνακα βαθμολόγησης της δοκιμασίας. Παρακάτω παρατίθενται οι αποκρίσεις των παιδιών.

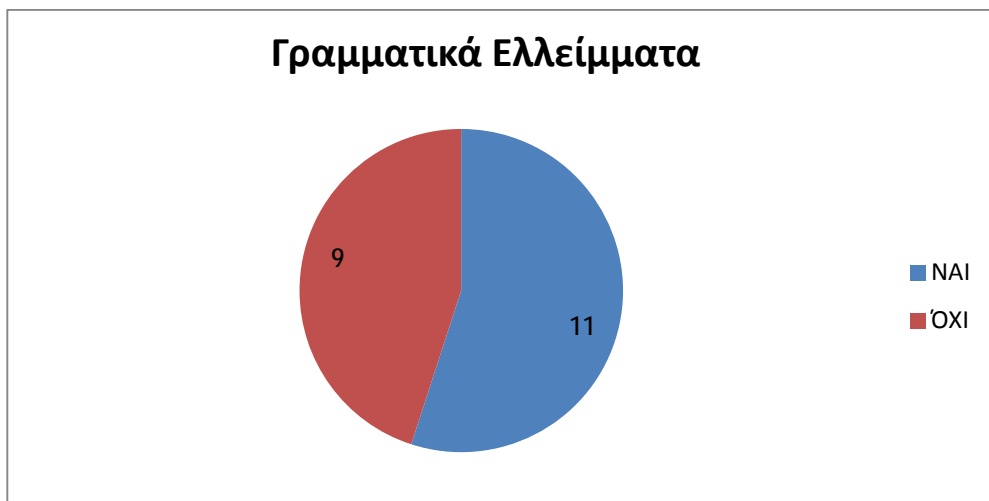
Βαθμολόγηση Εικόνων Δράσης και ηλικιακή απόκλιση:

	Χρονολογική Ηλικία	Πληροφοριακή Επάρκεια *	Γραμματική Επάρκεια *	Συνολική Βαθμολογία *
1	4:4	16 (4:0)	30 (4:8)	46 (4:3)
2	4:3	14 (4:0)	22 (4:0)	36 (4:0)
3	4:3	16 (4:0)	17 (4:0)	33 (4:0)
4	4:1	20 (4:7)	23 (4:0)	43 (4:0)
5	4:6	25 (5:6)	26 (4:2)	51 (4:7)
6	4:2	21 (4:9)	28 (4:5)	49 (4:5)
7	4:0	36 (7:0)	39 (6:4)	75 (6:10)
8	4:2	18 (4:3)	23(4:0)	41 (4:0)
9	4:0	26 (5:9)	26 (4:2)	52 (4:8)
10	4:2	23 (5:1)	34 (5:4)	57 (5:1)
11	4:5	24 (5:4)	22 (4:0)	46 (4:3)
12	4:6	34 (7:0)	32 (5:0)	66 (5:11)
13	4:2	24 (5:4)	33 (5:2)	57 (5:1)
14	5:3	32 (7:0)	35 (5:6)	67 (6:0)
15	5:3	26 (5:9)	40 (6:6)	66 (5:11)
16	5:9	36 (7:0)	35 (5:6)	71 (6:5)
17	5:4	24 (5:4)	28 (4:5)	52 (4:8)
18	5:2	25 (5:6)	21 (4:0)	46 (4:3)
19	5:8	19 (4:5)	36 (5:8)	55 (4:11)
20	5:3	29 (6:5)	26 (4:2)	55 (4:11)

* Βαθμολογία παιδιών και νοητική ηλικία αυτών σύμφωνα με τους πίνακες βαθμολόγησης που προκύπτουν από το σταθμισμένο τεστ.

Γράφημα 3. Αριθμός παιδιών με Πληροφοριακά ελλείμματα

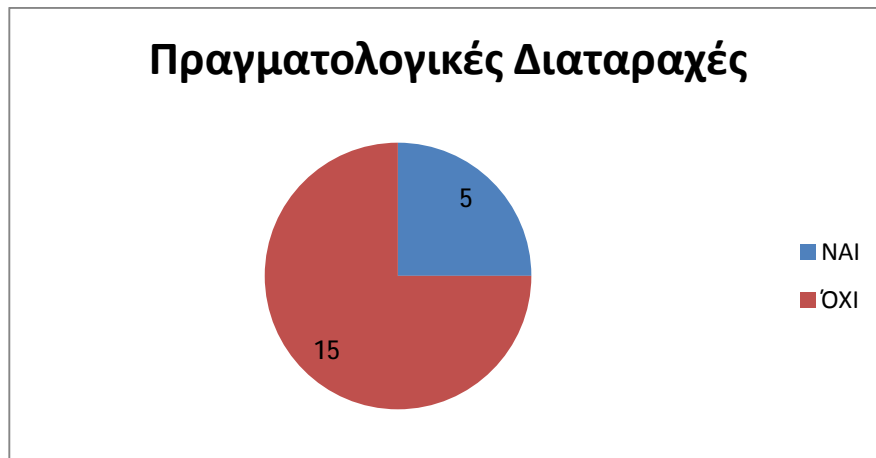
Γράφημα 4. Αριθμός παιδιών με Γραμματικά ελλείμματα

Αξιολόγηση Πραγματολογικών Ικανοτήτων

Χρησιμοποιήθηκε η άτυπη δομημένη αξιολόγηση του καθηγητή του τμήμα Λογοθεραπείας ΑΤΕΙ Πατρών Νικόλαο Τρίμμη. Με την χρήση αυτού του εργαλείου στοχεύουμε στην ολοκληρωμένη ανάλυση του επικοινωνιακού προφίλ του κάθε παιδιού. Η αξιολόγηση δεν περιορίζεται μόνο στις δεξιότητες παραγωγής του προφορικού λόγου αλλά στη συνολική επικοινωνία. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει την αξιολόγηση της λειτουργικής επικοινωνίας, των δεξιοτήτων συζήτησης και των βασικών μη λεκτικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

Ηλικία	Χαιρετάει	Χρήση παρακλήσεων	Περιγραφή γεγονότων	Μιλά με τη σειρά του	Ακολουθία εντολών	Βλεμματική επαφή	Επαναλαμβάνει	Συμμετοχή σε δραστηριότητες	Διατήρηση του θέματος	Παίξιμο ρόλων	Συνέχεια πράξεων	Ερμηνεία λέξεων	Συμμετοχή σε δραστηριότητες ή χρήση διαλόγου	Λειτουργίες αντικειμένων	Κατηγοριοποίηση	Αποτελέσματα
4:4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	✓	1/15
4:3	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	2/15
4:3	Χ	✓	Χ	✓	✓	✓	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	✓	Χ	✓	✓	8/15
4:1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:2	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	0/15
4:0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:2	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	Χ	Χ	Χ	Χ	✓	Χ	✓	Χ	0/15
4:0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	1/15
4:6	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
4:2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
5:3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
5:3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
5:9	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	0/15
5:4	✓	Χ	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	Χ	Χ	✓	✓	Χ	✓	✓	5/15
5:2	Χ	✓	Χ	✓	✓	Χ	✓	✓	Χ	Χ	Χ	✓	Χ	✓	✓	7/15
5:8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Χ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1/15
5:3	✓	Χ	✓	Χ	✓	Χ	✓	✓	Χ	Χ	✓	✓	Χ	✓	✓	6/15

Με την αδυναμία ανταπόκρισης σε 4 και πάνω κατηγορίες αναφερόμαστε ότι το παιδί παρουσιάζει πραγματολογικές διαταραχές.

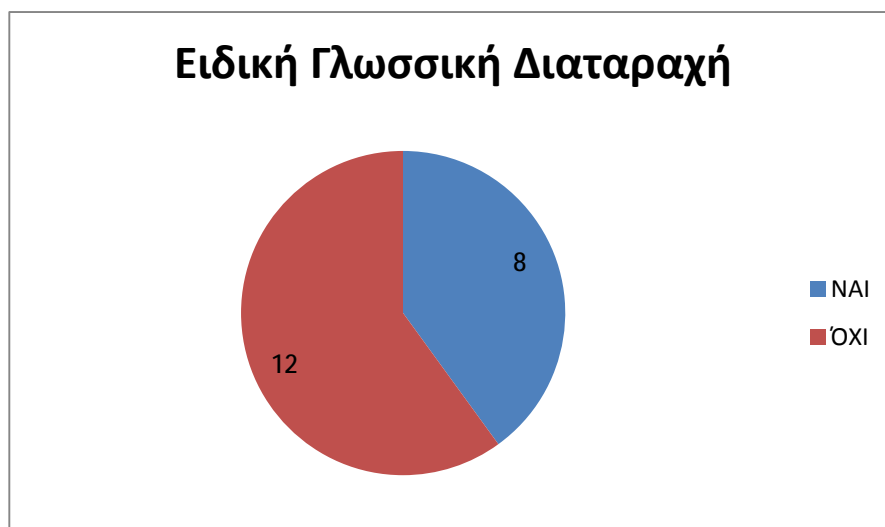
Γράφημα 5. Αριθμός παιδιών με Πραγματολογικές Διαταραχές

Συγκέντρωση αποτελεσμάτων από την αξιολόγηση των παιδιών

Ηλικία	Φωνολογικές διαταραχές	Ελλείμματα λεξιλογίου	Ελλείμματα σύνταξης	Ειδική Γλωσσική Διαταραχή	Πραγματολογικές Διαταραχές
4:4	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:3	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
4:3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4:1	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:6	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:2	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:0	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:2	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
4:0	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:2	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:5	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
4:6	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4:2	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
5:3	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
5:3	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
5:9	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
5:4	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

5:2	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5:8	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
5:3	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Βασιζόμενοι στην έρευνα που αναφερθήκαμε στην βιβλιογραφική ανασκόπηση, δηλαδή ότι όταν ένα παιδί παρουσιάζει ελλείμματα στην μορφολογία, στην φωνολογία και στην σύνταξη τότε λέμε ότι ένα παιδί έχει SLI. Έτσι, στην παρούσα πτυχιακή εργασία θέσαμε ως κριτήριο για SLI την παρουσία ελλειμμάτων σε τουλάχιστον δυο από τις παραπάνω κατηγορίες. Έτσι φτάνουμε στο συμπέρασμα ότι στην παρούσα έρευνα υπάρχουν 8 παιδιά από τα 20 με SLI.

Γράφημα 6. Αριθμός παιδιών με SLI

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελέσματα βλέπουμε ότι 8/20 παιδιά παρουσιάζουν Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και 5/20 παιδιά εμφανίζουν Πραγματολογικές Διαταραχές. Επίσης, 3/8 παιδιά με ΕΓΔ παρουσιάζουν Πραγματολογικές Διαταραχές. Παρακάτω παρατίθεται συνοπτικός πίνακας με τις Πραγματολογικές ικανότητες των παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή:

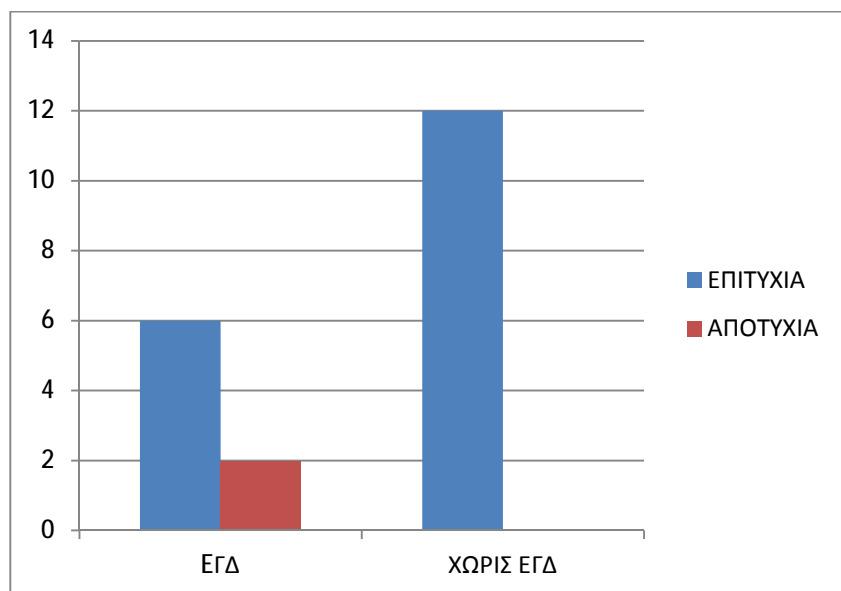
Πίνακας 1. Αριθμός παιδιών με SLI που ανταποκρίθηκαν στην πραγματολογικές δραστηριότητες

Δραστηριότητες	Ανταπόκριση Παιδιών
Ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς	2/8 δεν ανταποκρίθηκε
Χρησιμοποιεί παρακλήσεις	3/8 δεν ανταποκρίθηκε
Περιγράφει γεγονότα	2/8 δεν ανταποκρίθηκε
Μιλά με τη σειρά του	2/8 δεν ανταποκρίθηκε
Ακολουθεί εντολές	Ανταποκρίθηκαν όλα τα παιδιά
Έχει βλεματική επαφή	2/8 δεν ανταποκρίθηκε
Επαναλαμβάνει	1/8 δεν ανταποκρίθηκε
Συμμετέχει σε δραστηριότητες	1/8 δεν ανταποκρίθηκε
Διατηρεί το θέμα	4/8 δεν ανταποκρίθηκε
Παίζει ρόλους	4/8 δεν ανταποκρίθηκε
Συνέχεια πράξεων	2/8 δεν ανταποκρίθηκε
Ερμηνεία λέξεων	Ανταποκρίθηκαν όλα τα παιδιά
Αρχίζει δραστηριότητα ή διάλογο	4/8 δεν ανταποκρίθηκε
Κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων	Ανταποκρίθηκαν όλα τα παιδιά
Τοποθετεί σε κατηγορίες	Ανταποκρίθηκαν όλα τα παιδιά

Σύγκριση των Πραγματολογικών Διαταραγών των παιδιών με ΕΓΔ και των παιδιών χωρίς ΕΓΔ:

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	6	2	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 2. Ανταπόκριση παιδιών στους Χαιρετισμούς

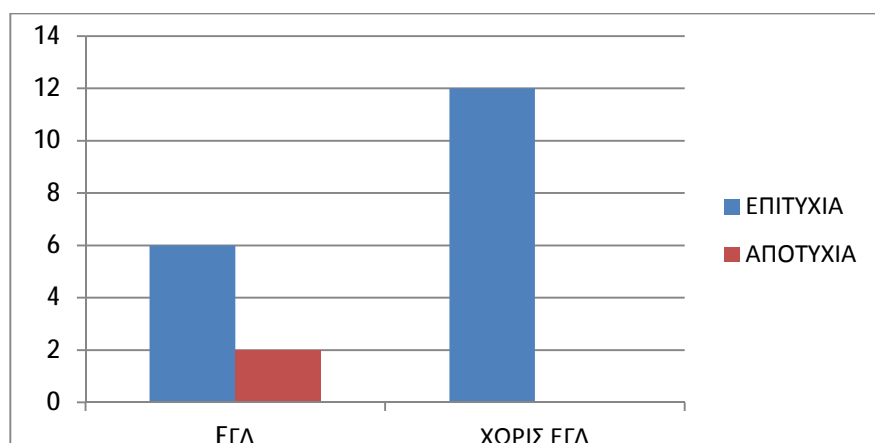

Γράφημα 1. Ανταπόκριση παιδιών στους χαιρετισμούς

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 25% αποτυχία στους χαιρετισμούς σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	6	2	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 3. Ανταπόκριση παιδιών στη Χρήση Παρακλήσεων

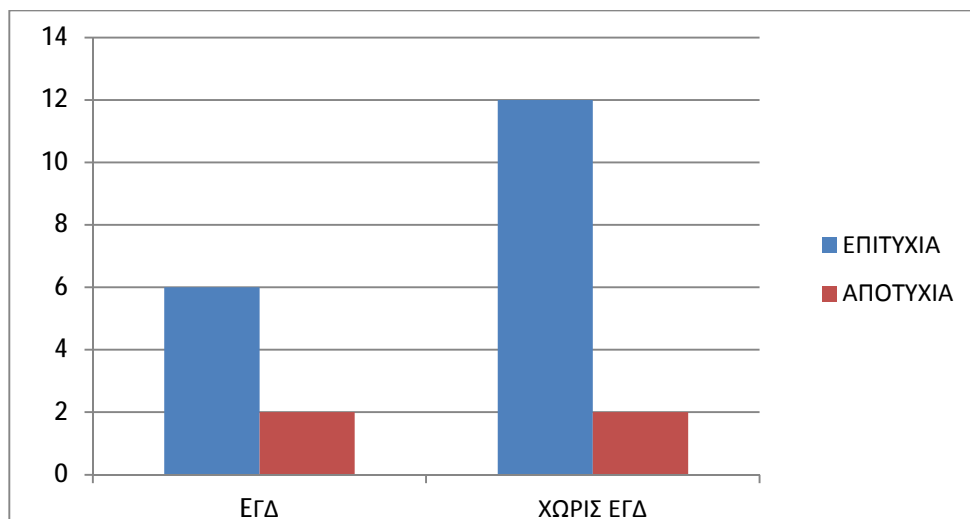

Γράφημα 2. Ανταπόκριση παιδιών στη Χρήση Παρακλήσεων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 25% αποτυχία στην χρήση παρακλήσεων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	6	2	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	10	2	12
Σύνολο	16	4	20

Πίνακας 4. Ανταπόκριση παιδιών στην Περιγραφή Γεγονότων

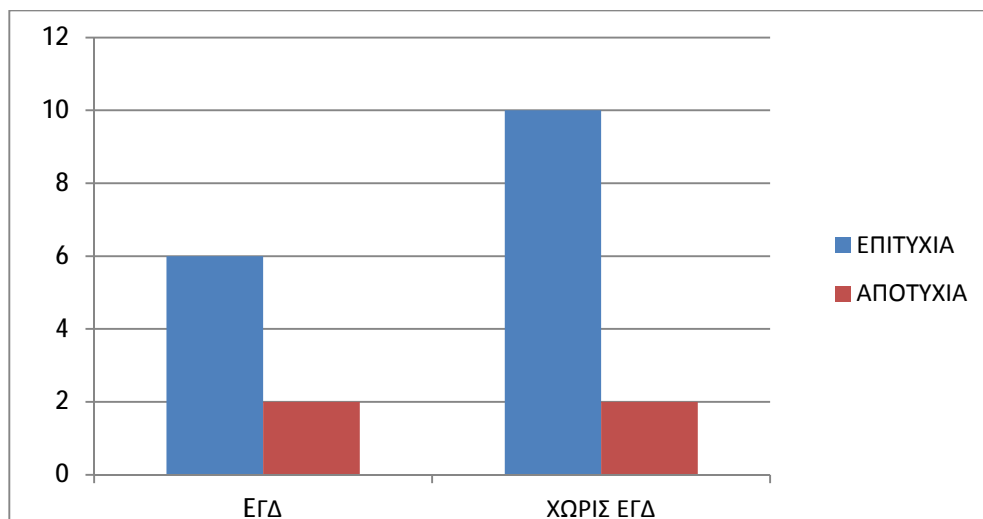

Γράφημα 3. Ανταπόκριση παιδιών στην Περιγραφή Γεγονότων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 25% αποτυχία στην περιγραφή γεγονότων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 16,7% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	6	2	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 5. Ανταπόκριση παιδιών στη Διατήρηση της Σειρά

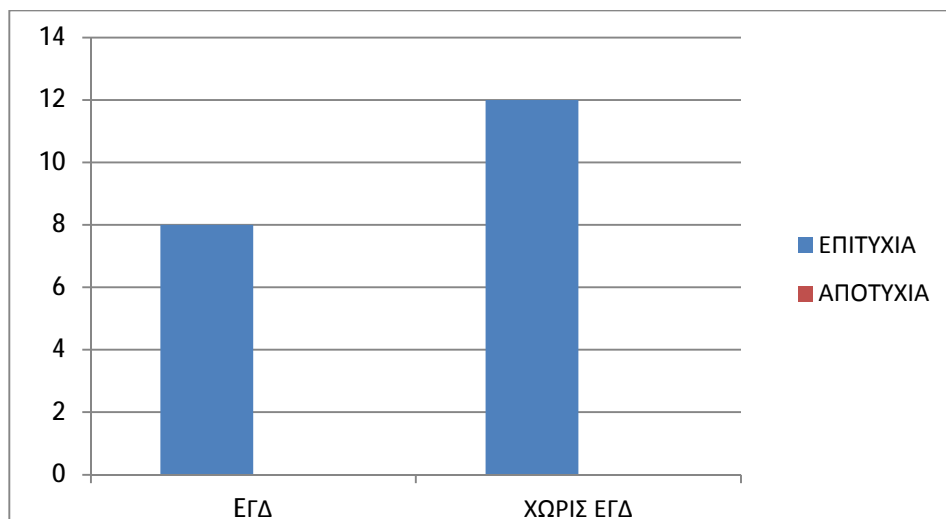

Γράφημα 4. Ανταπόκριση παιδιών στη Διατήρηση της Σειράς

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 25% αποτυχία στη διατήρηση της σειράς σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	8	0	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	18	0	20

Πίνακας 6. Ανταπόκριση παιδιών στην Εκτέλεση Εντολών

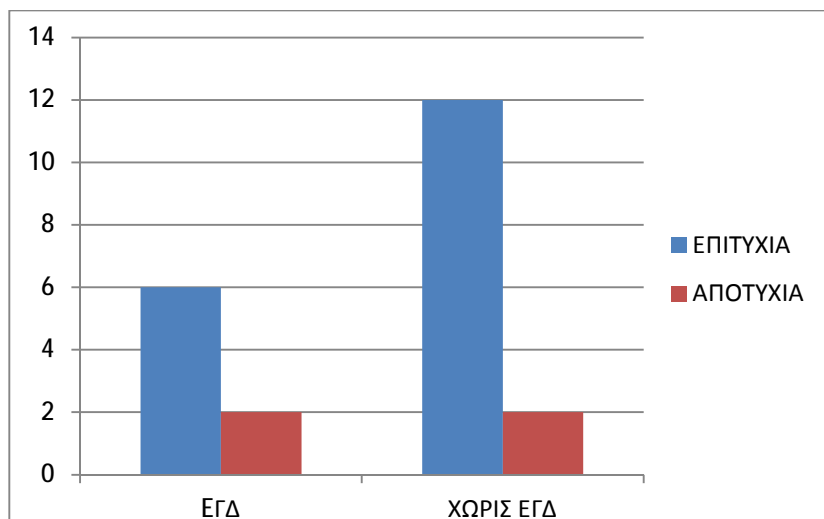

Γράφημα 5. Ανταπόκριση παιδιών στην Εκτέλεση Εντολών

Παρατηρείται ότι τόσο τα παιδιά με ΕΓΔ όσο και αυτά χωρίς τα πήγαν πολύ καλά στην εκτέλεση εντολών καθώς πραγματοποίησαν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	6	2	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 7. Ανταπόκριση παιδιών στη Βλεματική Επαφή

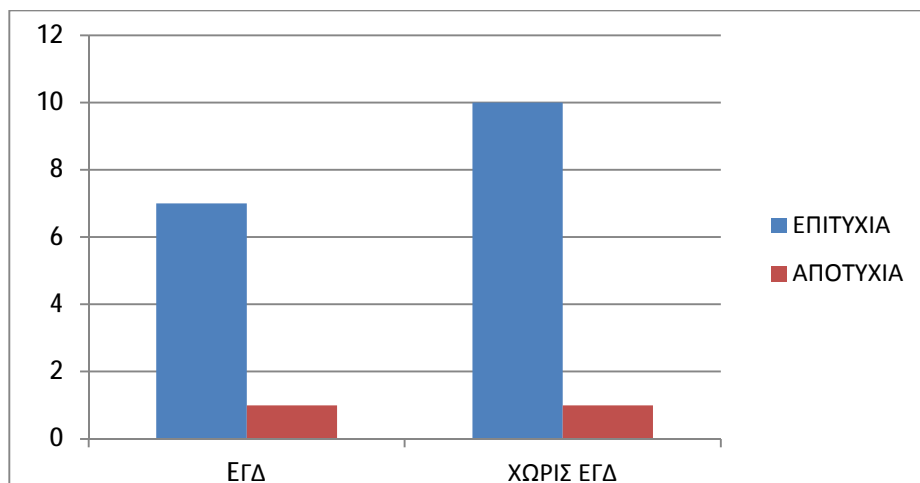

Γράφημα 6. Ανταπόκριση παιδιών στην Βλεματική Επαφή

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 25% αποτυχία στη βλεματική επαφή σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	7	1	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	11	1	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 8. Ανταπόκριση παιδιών στην Επανάληψη Προτάσεων

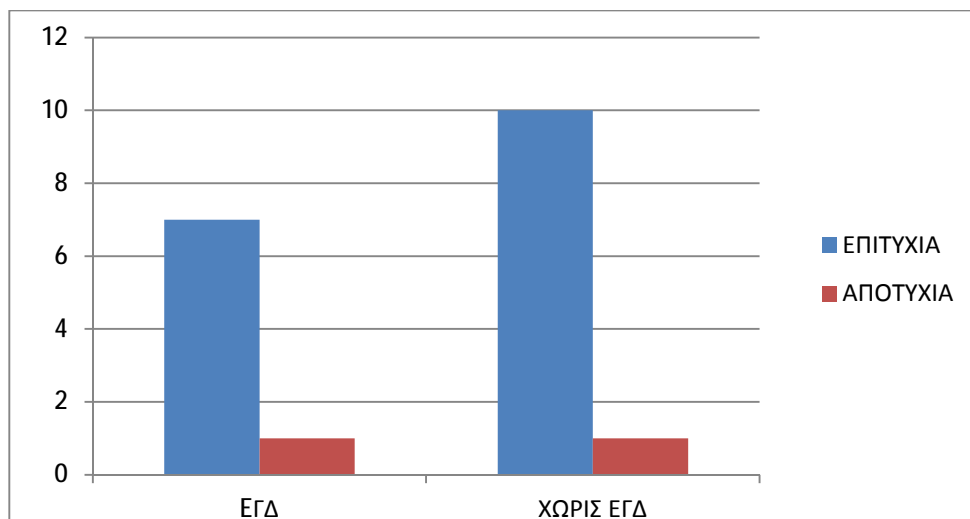

Γράφημα 7. Ανταπόκριση παιδιών στην Επανάληψη Προτάσεων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 12,5% αποτυχία στην επανάληψη των προτάσεων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 8,3% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	7	1	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	11	1	12
Σύνολο	18	2	20

Πίνακας 9. Ανταπόκριση παιδιών στη Συμμετέχει σε Δραστηριότητες

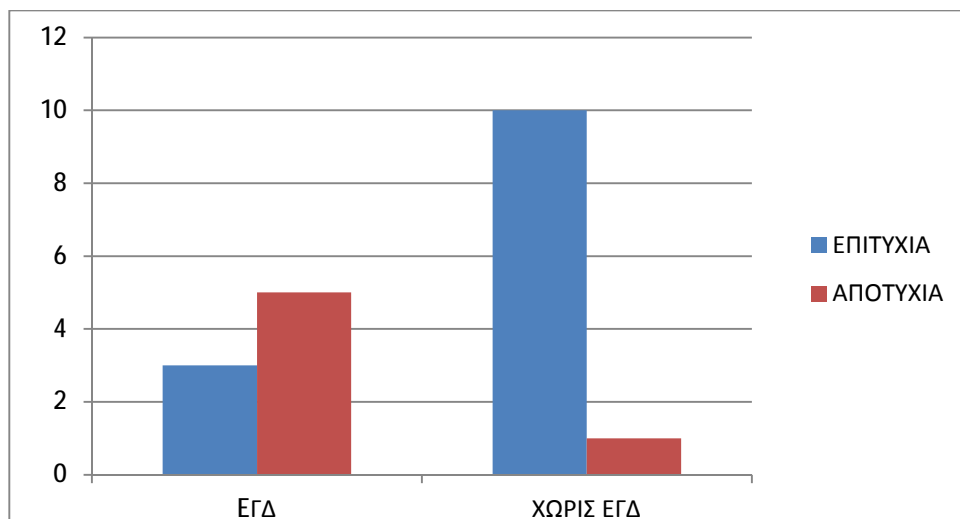

Γράφημα 8. Ανταπόκριση παιδιών στη Συμμετέχει σε Δραστηριότητες

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 12,5% αποτυχία στη συμμετοχή σε δραστηριότητες σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 8,3% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	3	5	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	11	1	12
Σύνολο	14	6	20

Πίνακας 10. Ανταπόκριση των παιδιών στη Διατήρηση του Θέματος

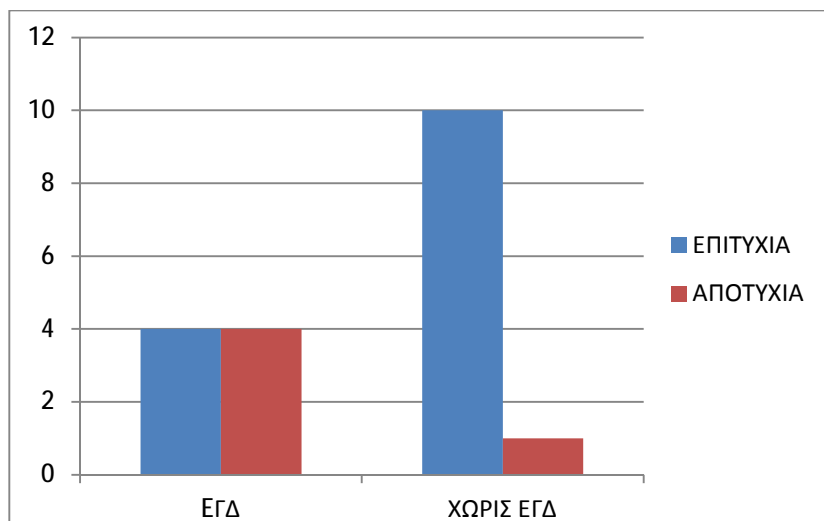

Γράφημα 9. Ανταπόκριση των παιδιών στη Διατήρηση του Θέματος

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 62,5% αποτυχία στη διατήρηση του θέματος σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 8,3% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	4	4	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	11	1	12
Σύνολο	15	5	20

Πίνακας 11. Ανταπόκριση των παιδιών στο Παιχνίδι Ρόλων

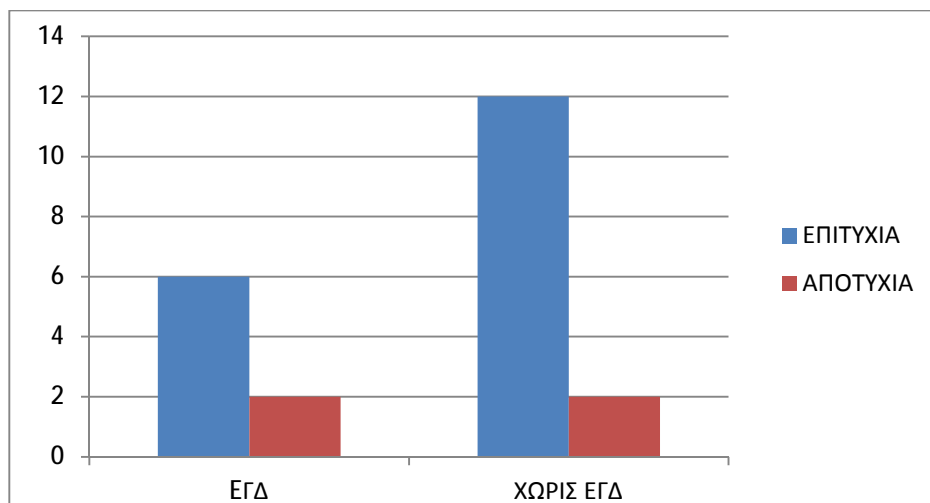

Γράφημα 10. Ανταπόκριση των παιδιών στο Παιχνίδι Ρόλων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 50% αποτυχία στο παιχνίδι ρόλων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 8,3% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	5	3	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	10	2	12
Σύνολο	15	5	20

Πίνακας 12. Ανταπόκριση των παιδιών στη Συνέχεια Πράξεων

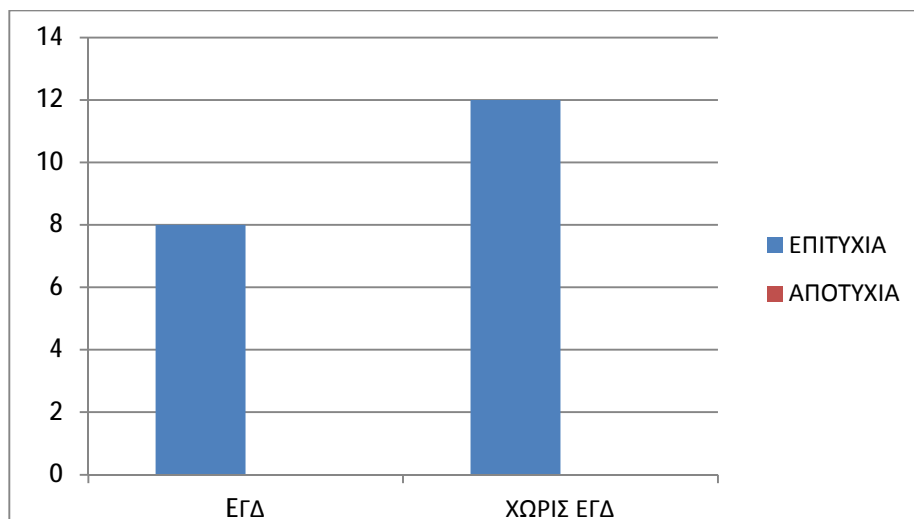

Γράφημα 11. Ανταπόκριση των παιδιών στη Συνέχεια Πράξεων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 37,5% αποτυχία στη συνέχεια πράξεων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 16,7% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	8	0	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	20	0	20

Πίνακας 13. Ανταπόκριση των παιδιών στην Ερμηνεία λέξεων

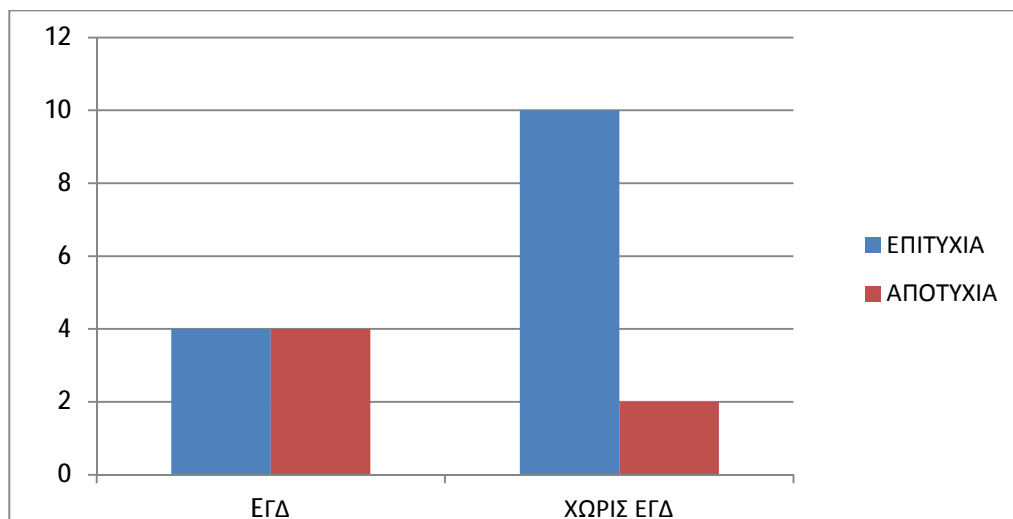

Γράφημα 12. Ανταπόκριση των παιδιών στην Ερμηνεία Λέξεων

Παρατηρείται ότι τόσο τα παιδιά με ΕΓΔ όσο και αυτά χωρίς τα πήγαν πολύ καλά στην ερμηνεία λέξεων καθώς πραγματοποίησαν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	4	4	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	10	2	12
Σύνολο	14	6	20

Πίνακας 14. Ανταπόκριση των παιδιών στη Συμμετοχή σε Δραστηριότητες ή Διάλογο

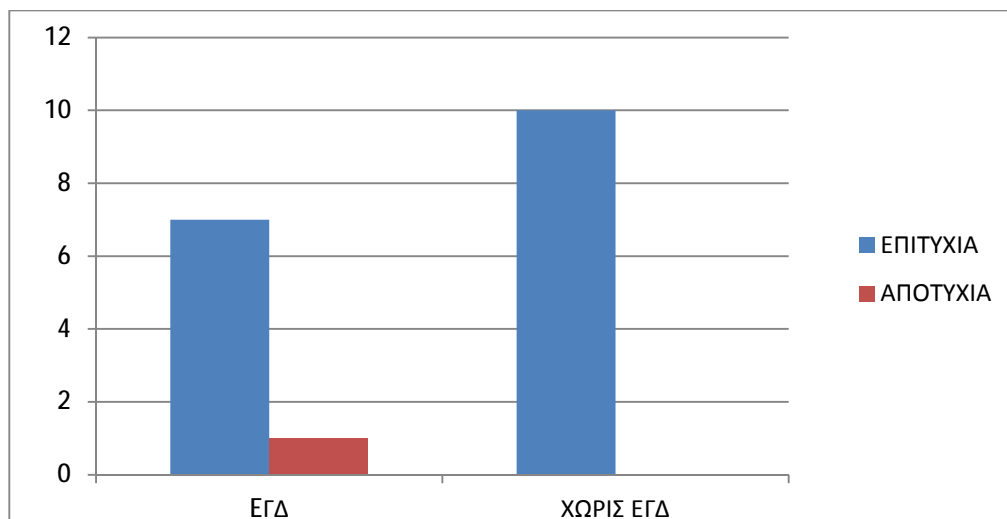

Γράφημα 13. Ανταπόκριση των παιδιών στη Συμμετοχή σε Δραστηριότητες ή Διάλογο

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 50% αποτυχία στη συμμετοχή σε δραστηριότητες και στη χρήση διαλόγου σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 16,7% αποτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	7	1	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	12	0	12
Σύνολο	19	1	20

Πίνακας 15. Ανταπόκριση παιδιών στις Λειτουργίες των Αντικειμένων

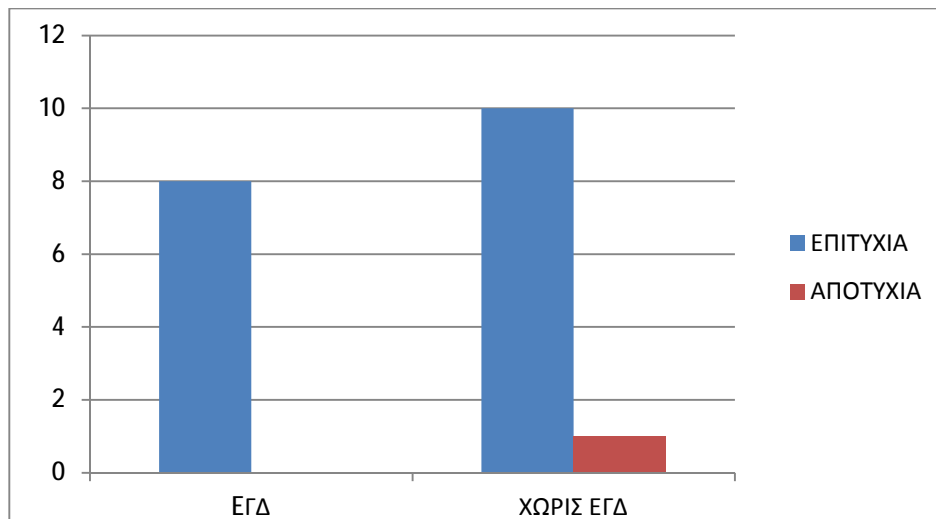

Γράφημα 14. Ανταπόκριση παιδιών στις Λειτουργίες των Αντικειμένων

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 12,5% αποτυχία στη κατανόηση λειτουργιών των αντικειμένων σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 100% επιτυχία.

	Επιτυχία	Αποτυχία	Σύνολο
ΕΓΔ	8	0	8
ΧΩΡΙΣ ΕΓΔ	11	1	12
Σύνολο	19	1	20

Πίνακας 16. Ανταπόκριση των παιδιών στην Κατηγοριοποίηση

Γράφημα 15. Ανταπόκριση των παιδιών στην κατηγοριοποίηση

Παρατηρείται ότι τα παιδιά με ΕΓΔ εμφανίζουν 100% επιτυχία στη κατηγοριοποίηση σε σύγκριση με τα παιδιά που είναι χωρίς ΕΓΔ, όπου παρουσιάζουν 8,3% αποτυχία.

Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Ο σκοπός της έρευνας ήταν να αξιολογηθούν 20 Ελληνόφωνα παιδιά προσχολικής ηλικίας 4:0 έως 5:9 και να διαγνωσθεί αν υπάρχει Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και προβλήματα στις Πραγματολογικές δεξιότητες. Από την αξιολόγηση βρέθηκε ότι 8/20 παιδιά έχουν ΕΓΔ. Μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων που έγινε παραπάνω παρατηρήθηκε ότι 8/20 παιδιά έχουν ΕΓΔ και πως τρία από αυτά παρουσιάζουν Πραγματολογικές διαταραχές. Επίσης, έγινε ανάλυση των πραγματολογικών ικανοτήτων των παιδιών χωρίς ΕΓΔ όπου βρέθηκε ότι δεν παρουσιάζουν σοβαρά ελλείμματα.

Αναλυτικότερα, τα παιδιά με ΕΓΔ δεν εμφάνισαν προβλήματα στην εκτέλεση εντολών, στην ερμηνεία λέξεων και στην κατηγοριοποίηση αφού σημείωσαν 100% επιτυχία. Παρατηρήθηκαν σε ποσοστό 12,5% προβλήματα στην επανάληψη, στη συμμετοχή σε δραστηριότητες και στη λειτουργία των αντικειμένων. Στη συνέχεια, σε ποσοστό 25% ελλείμματα στην χρήση παρακλήσεων, στους χαιρετισμούς, στη διατήρηση της σειράς, στην περιγραφή γεγονότων και στη βλεματική επαφή. Παρατηρήθηκαν επίσης, ελλείμματα στη συνέχεια πράξεων σε ποσοστό 37,5%. Τέλος, μεγαλύτερα προβλήματα στα παιδιά με ΕΓΔ

παρουσιάστηκαν στη συμμετοχή δραστηριοτήτων ή χρήση διαλόγου, στο παιχνίδι ρόλων με ποσοστό 50% και σε ποσοστό 62,5% ελλείμματα στη διατήρηση του θέματος.

Κατά την ανάλυση των πραγματολογικών ικανοτήτων των παιδιών χωρίς ΕΓΔ παρατηρήθηκαν μικρά ελλείμματα με ποσοστό 8,3% στην συμμετοχή σε δραστηριότητες, στη διατήρηση του θέματος, στην επανάληψη και στην κατηγοριοποίηση. Επίσης, βρέθηκαν προβλήματα στην περιγραφή γεγονότων, στη συνέχεια πράξεων και στη συμμετοχή σε δραστηριότητες ή χρήση διαλόγου με ποσοστό 16,7%. Τέλος, παρατηρήθηκαν καλές δεξιότητες στους χαιρετισμούς, στην χρήση παρακλήσεων, στη διατήρηση της σειράς, στις εντολές, στη βλεματική επαφή, στην ερμηνεία λέξεων και στις λειτουργίες των αντικειμένων αφού είχαν 100% επιτυχία.

Με βάση τα παραπάνω βλέπουμε ότι όντως υπάρχουν κάποια πραγματολογικά ελλείμματα στα παιδιά προσχολικής ηλικίας με ΕΓΔ. Παρόλα αυτά, βλέπουμε ότι δεν σχετίζονται άμεσα με τα γλωσσικά ελλείμματα καθώς δεν βλέπουμε προβλήματα όπως θα περιμέναμε στην χρήση των αντικειμένων στην κατηγοριοποίηση και στην ερμηνεία λέξεων αλλά φαίνεται να έχουν μεγαλύτερη σχέση με τις κοινωνικές- συμπεριφορικές δεξιότητες καθώς υπήρχαν μεγαλύτερα ελλείμματα στη διατήρηση του θέματος, στη συμμετοχή σε δραστηριότητες ή χρήση διαλόγου και στο παιχνίδι ρόλων.

Συστάσεις

Μολονότι η έρευνα αυτή θα μπορούσε να βοηθήσει στην διάκριση πραγματολογικών διαταραχών σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή στην ελληνική γλώσσα στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, είναι η αρχή μόνο πολλών ακόμα ερευνών, καθώς θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή μεγαλύτερου δείγματος πληθυσμού. Επίσης, πέρα ενός μεγαλύτερου δείγματος βεβαίως, χρειάζεται να ερευνηθούν περαιτέρω οι τομείς που εξετάστηκαν στη παρούσα έρευνα και να συνεχιστούν οι έρευνες για τη διάκριση μεταξύ των παιδιών προσχολικής ηλικίας με ΕΓΔ και ελλείμματα στις πραγματολογικές δεξιότητες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andrian, Juan E., Andres-Roqueta, C., Clemente, R. A., & Villanueva, L. (2014). *Social cognition makes an independent contribution to peer relations in children with Specific Language Impairment*. *Research in Developmental Disabilities*, 49-50, 277-290
- Anderson, N. B., & Snames, G. H. (2013). Εισαγωγή στις Διαταραχές Επικοινωνίας. (Γεωργία, Λινάρδου, Μεταφρ.) Κύπρος: Πασχαλίδης
- Aziz, A. A., Osman, M., & Shold, S. (2011). *Pragmatic difficulties in children with Specific Language Impairment*. *International Journal of Pediatric Otorinolaryngology*, 75(2), 151-298
- Beeson, P. M., & Plante, E. (2012). Η Ανθρώπινη Επικοινωνία και οι Διαταραχές της. (3^η έκδοση). (Ηλίας, Παπαθανασίου., Λεωνίδας, Μανωλόπουλος, Μεταφρ.) Αθήνα: Παρισιάνου
- Cuperus, J., Hendriks, M., Verhoeven, L., & Vugs, B. (2014). *Working memory performance and executive function behaviors in young children with SLI*. *Research in Developmental Disabilities*, 35(1), 62-74
- Καμπανάρου, Μ. , (2017). Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας. Περιστέρι: Ελλην
- Κλαυθής, Π., Παντελαίου, Δ., & Φερλέ, Ν. (2016). *Οι γλωσσικές ικανότητες ελληνόφωνων παιδιών νηπιακής ηλικίας ως κριτήριο αξιολόγησης της ειδικής γλωσσικής διαταραχής*
- McCabe, P. (2005). *Social and behavioral correlates of preschoolers with specific language impairment*. *Psychology in the Schools*, 42(4), 373-387.
- Νικολόπουλος, Δ. (2008). *Γλωσσική Ανάπτυξη και Διαταραχές*. Αθήνα: Τόπος
- Ντάλλα, Κ., & Στρατικοπούλου, Γ. (2017). *Μελέτη της φωνολογικής ενημερότητας σε ελληνόφωνα παιδιά σχολικής ηλικίας με μαθησιακές δυσκολίες και ειδική γλωσσική διαταραχή*
- Nass, R. D., & Trauner, D. A. (2017). *Developmental Language Disorders*. *Swaiman's Pediatric Neurology*, 431-436

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1.

Φωνολογικές Διεργασίες

Ø 1^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:4

Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές.

Ø 2^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία: 4:3

Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές.

Ø 3^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία: 4:3

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
aga'pai	ava'pai	αντικατάσταση γ→ν εμπροσθοποίηση
arku'daci	aku'zaci	πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής αντικατάσταση δ→z, φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνιακή
ko'ritsia	ko'litsia	r→l αντικατάσταση, αλλαγή υγρών
adras	adas	απλοποίηση συμπλέγματος
perpa'tai	pepa'tai	πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
'evgale	'egale	απλοποίηση συμπλέγματος
γa'fio	γα'fio	απλοποίηση συμπλέγματος
'xtipise	'sipise	απλοποίηση συμπλέγματος, οδοντική αρμονία, συγχώνευση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /γ/ σε ηλικία 2:6-3:0
- /γγ/ σε ηλικία 3:6-4:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø **4^ο Παιδί**

Χρονολογική ηλικία 4:1

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
e'ðo	e'zo	αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνιακή
xoropi'dai	xoropi'zai	αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνιακή
'scistice	'cistice	απλοποίηση συμπλέγματος
'petaksan	'petatsan	αντικατάσταση ks→ts φατνιακή αρμονία
'ftɕ'axni	'caxni	απλοποίηση συμπλέγματος, αντικατάσταση ɕ→c συγχώνευση
'ftɕaksi	'catsi	απλοποίηση συμπλέγματος αντικατάσταση ɕ→c στιγματικοποίηση αντικατάσταση ks→ts αρμονία φατνιακή
'ðeθice	'zeθice	αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνιακή

- Οι φωνολογικές διαταραχές που παρουσιάζονται είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø **5^ο Παιδί**

Χρονολογική ηλικία 4:6

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
aɣoraci	aɣoɣaci	αντικατάσταση r→ɣ αναδιπλασιασμός
pa'putsɕa	pa'puɿa	απλοποίηση συμπλέγματος
sci'li	ci'li	απλοποίηση συμπλέγματος
'sikose	'cikose	αντικατάσταση s→c αρμονία υπερωική
'xtipise	'cipise	συγχώνευση

- Οι φωνολογικές διαταραχές που παρουσιάζονται είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 6^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:2

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'ðaci	aku'zaci	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής αντικατάσταση δ→z αρμονία φατνιακή
'ðromo	'vromo	αντικατάσταση δ→v χειλική πραγμάτωση οδοντικών
pi'ðai	pi'zai	αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνική

- Οι φωνολογικές διαταραχές που παρουσιάζονται είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 7^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:0

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
'vazi	'vaði	αντικατάσταση z→ð
'botes	'boteʃ	αντικατάσταση s→ʃ πλαγιοποίηση
'ʃcilos	'ʃciloʃ	αντικατάσταση s→ʃ πλαγιοποίηση
'espase	'eʃpaʃe	αντικατάσταση s→ʃ πλαγιοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης είναι:

- /z/ σε ηλικία 3:6-4:0
- /s/ σε ηλικία 3:6-4:0

Ø **8^ο Παιδί**

Χρονολογική ηλικία 4:2

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'daci	aku'zaci	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών, αρμονία φατνιακή
pi'dai	pi'zai	αντικατάσταση δ→z φατνιακή πραγμάτωση οδοντικών
'petra	'peta	απλοποίηση συμπλέγματος

- Οι φωνολογικές διαταραχές που παρουσιάζονται είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø **9^ο Παιδί**

Χρονολογική ηλικία 4:0

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'daci	aku'daci	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
'alogo	'alovo	αντικατάσταση γ→v εμπροσθοποίηση
'perni	'peni	πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
'grama	'vrama	αντικατάσταση γ→v εμπροσθοποίηση
a'gori	a'vori	αντικατάσταση γ→v εμπροσθοποίηση
'yata	'vata	αντικατάσταση γ→v εμπροσθοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /γ/ σε ηλικία 2:6-3:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 10° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:2

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
‘vazi	‘vaji	αντικατάσταση z→j ουρανικοποίηση
aga‘lazi	aga`laji	αντικατάσταση z→j ουρανικοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /z/ σε ηλικία 3:6-4:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 11° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:5

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
sci‘li	çci‘li	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
sa‘niða	ça‘niða	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘erçase	‘erçaçe	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘γlistrise	‘γλιçtriçe	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘espase	‘eçpaçe	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /s/ σε ηλικία 3:6-4:0

Ø 12° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:6

Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές.

Ø 13° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 4:2

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'ðaci	aku'ðaci	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
ko'ritsi	ko'litsi	αντικατάσταση r→l αλλαγή υγρών
'varese	'v'alese	αντικατάσταση r→l αλλαγή υγρών
kra'tai	ka'tai	απλοποίηση συμπλέγματος
xa'rti	xati	πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
'mastoras	'mastolas	αντικατάσταση r→l αλλαγή υγρών

- Οι φωνολογικές διαταραχές που παρουσιάζονται είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 14° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 5:3

Δεν παρατηρήθηκαν φωνολογικές διαταραχές.

Ø 15° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 5:3

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'ðaci	aku'vacì	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής αντικατάσταση ð→v χειλική πραγμάτωση οδοντικών
ðe'θi	ve'θi	αντικατάσταση ð→v χειλική πραγμάτωση οδοντικών
ðen	ven	αντικατάσταση ð→v χειλική πραγμάτωση οδοντικών
epi'ði	epi'vi	αντικατάσταση ð→v χειλική πραγμάτωση οδοντικών

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /ð/ σε ηλικία 4:0-4:6

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 16° Παιδί
Χρονολογική ηλικία 5:9

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
‘botes	‘boteç	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘desane	‘deçane	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
para’patise	para’patiçe	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘sosi	‘çoçi	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
sce’pi	çce’pi	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘scilos	‘çciloç	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση
‘pçasi	‘pçaçi	αντικατάσταση s→ç ουρανικοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης είναι:

- /s/ σε ηλικία 3:6-4:0

Ø 17° Παιδί
Χρονολογική ηλικία 5:4

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku`ðaci	aku`ðaci	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
pa`putsça	ta`tusça	αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση αρμονία απλοποίηση συμπλέγματος
pe`ðjon	te`djon	αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση στιγμικοποίηση
pi`ðai	ti`ðai	αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση
podı`kaca	di`kaca	πτώση προτονικής συλλαβής
‘epese	‘etese	αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση
‘skala	‘cala	απλοποίηση συμπλέγματος
‘espase	‘etase	απλοποίηση συμπλέγματος αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση
ko`ritsi	ko`lisi	r→l αντικατάσταση, αλλαγή υγρών απλοποίηση συμπλέγματος
‘pire	‘pile	r→l αντικατάσταση, αλλαγή υγρών
‘ftani	‘fani	απλοποίηση συμπλέγματος
sce`pi	ce`ti	απλοποίηση συμπλέγματος αντικατάσταση p→t φατνικοποίηση
sci`li	ci`li	απλοποίηση συμπλέγματος

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /p/ σε ηλικία 2:6-3:0
- /sk/ σε ηλικία 4:0-4:6
- /sp/ σε ηλικία 3:6-4:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 18° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 5:2

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
arku'ðaci	aku'vaki	Πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής αντικατάσταση δ→ν χειλική πραγμάτωση οδοντικών
'anθropos	'apopos	Πτώση συμπλέγματος χειλική αρμονία μερικός αναδιπλασιασμός
pi'ðai	pi'vai	αντικατάσταση δ→ν χειλική πραγμάτωση οδοντικών
'ksila	'tila	απλοποίηση συμπλέγματος στιγμικοποίηση
pa'putsi	pa'pusi	απλοποίηση συμπλέγματος
'clei	'cei	απλοποίηση συμπλέγματος
troi	toi	απλοποίηση συμπλέγματος

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /ð/ σε ηλικία 4:0-4:6
- /ks/ σε ηλικία 4:0-4:6
- /ts/ σε ηλικία 4:6-5:0
- /kl/ σε ηλικία 3:6-4:0
- /tr/ σε ηλικία 4:0-4:6

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 19° Παιδί

Χρονολογική ηλικία 5:8

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
aga'lazı	aga'laði	αντικατάσταση z→ð
arkou'ðaci	akou'ðaci	πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής
'vazi	'vaði	αντικατάσταση z→ð
ska'rfalose	ka'faloʃe	απλοποίηση συμπλέγματος πτώση τελικού συμφώνου κλειστής συλλαβής s→ʃ πλαγιοποίηση

pa'putsi	pa'puti	απλοποίηση συμπλέγματος
'pçasi	'pçafi	s→ʃ πλαγιοποίηση
'epese	'epeʃe	s→ʃ πλαγιοποίηση
'mesa	'meʃa	s→ʃ πλαγιοποίηση
'espase	'eʃpaʃe	s→ʃ πλαγιοποίηση

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /z/ σε ηλικία 3:6-4:0
- /sk/ σε ηλικία 4:0-4:6
- /s/ σε ηλικία 3:6-4:0
- /ts/ σε ηλικία 4:6-5:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Ø 20^ο Παιδί

Χρονολογική ηλικία 5:3

Λέξη	Απόδοση παιδιού	Φωνολογική διεργασία
aga'lazi	aga'laði	αντικατάσταση z→ð
ma'zevi	ma'devi	αντικατάσταση z→ð
xa'lasi	xa'laθi	αντικατάσταση s→θ
'espasan	'eθpaθan	αντικατάσταση s→θ
ske'pi	θke'pi	αντικατάσταση s→θ
'epesan	'epeθan	αντικατάσταση s→θ
sako	θako	αντικατάσταση s→θ

Τα φωνήματα τα οποία το παιδί θα έπρεπε να έχει κατακτήσει σύμφωνα με τα Στάδια Φωνολογικής εξέλιξης είναι:

- /z/ σε ηλικία 3:6-4:0
- /s/ σε ηλικία 3:6-4:0

Οι υπόλοιπες φωνολογικές διαταραχές είναι αναμενόμενες με βάση τα Στάδια Φωνολογικής Εξέλιξης του Π. Σ.Λ.

Παράρτημα 2.

Αξιολόγηση Πραγματολογικών Ικανοτήτων

1^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “Γεια σου, τι κάνεις;” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τoστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 2^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί δεν χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει να από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί έχει βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες και κάνει χρήση διαλόγου.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί τις λειτουργίες των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 3^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς (ντροπαλό).

2)Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3)Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει να από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει γεγονότα (μονολεκτικά).

4)Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

5)Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6)Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί έχει βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί δεν επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στη δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί τις λειτουργίες των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 4^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ " Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τوست.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : " Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ".

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 5^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί δεν επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοςτ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 6^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραγγία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 7^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ. "Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : " Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ".

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 8^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “Γεια σου, τι κάνεις;” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τوست.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί δεν τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 9^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει "Γεια σου, τι κάνεις;" και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ "Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 10^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 11° Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

- 2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.
Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.
- 3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.
Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.
- 4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.
Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.
- 5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ " Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".
Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.
- 6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.
Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.
- 7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.
Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.
- 8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.
Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.
- 9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοςτ.
Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.
- 10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.
Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.
- 11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.
Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.
- 12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : " Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ".
Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.
- 13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.
Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί δεν κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 12^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 13^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραγγία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 14^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ. "Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τoστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : " Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ".

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 15^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “Γεια σου, τι κάνεις;” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 16^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει "Γεια σου, τι κάνεις;" και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ "Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 17^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί δεν χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικός ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί δεν μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ " Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου".

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : " Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ".

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι' αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 18^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί δεν είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί δεν περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 19^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραγγία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοςτ.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.

Ø 20^ο Παιδί

1) Κλινικός: Ο κλινικός λέει “ Γεια σου, τι κάνεις; ” και παράλληλα δίνει το χέρι του για χειραψία.

Παιδί: Το παιδί ανταποκρίνεται στους χαιρετισμούς.

2) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να κάνει ένα κύκλο χωρίς να του δοθεί μολύβι.

Παιδί: Το παιδί δεν χρησιμοποιεί παρακλήσεις.

3) Κλινικός: Ο κλινικό ζητάει από το παιδί να περιγράψει τι έκανε σήμερα μέχρι να έρθει στο σχολείο.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει γεγονότα.

4) Κλινικός: Ο κλινικός ζητά από το παιδί να μετρήσουν διαδοχικά μέχρι το δέκα.

Παιδί: Το παιδί δεν μιλά με τη σειρά του.

5) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει εντολές 1, 2 και 3 βημάτων και το παιδί καλείται να τις ακολουθήσει. π.χ “ Πιάσε τα αυτιά σου και μετά τα μάτια σου”.

Παιδί: Το παιδί ακολουθεί εντολές.

6) Κλινικός: Ο κλινικός παρατηρεί την βλεματική επαφή του παιδιού.

Παιδί: Το παιδί δεν είχε καλή βλεματική επαφή.

7) Κλινικός: Ο κλινικός λέει προτάσεις και το παιδί καλείται να τις επαναλάβει.

Παιδί: Το παιδί επαναλαμβάνει σωστά.

8) Κλινικός: Ο κλινικός δίνει μια εικόνα στο παιδί και αυτό καλείται να την περιγράψει.

Παιδί: Το παιδί συμμετέχει σε δραστηριότητες.

9) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει ένα τοστ.

Παιδί: Το παιδί δεν διατηρεί το θέμα.

10) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να παίξουν το δάσκαλο και το μαθητή όπου το παιδί θα είναι ο δάσκαλος.

Παιδί: Το παιδί δεν ανταποκρίνεται στο παιχνίδι ρόλων.

11) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να περιγράψει πως φτιάχνουμε τηγανιτές πατάτες.

Παιδί: Το παιδί περιγράφει μια συνέχεια πράξεων.

12) Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να ερμηνεύσει τις λέξεις : “ Ψαλίδι, Κουζίνα, Κομπιούτερ”.

Παιδί: Το παιδί ερμηνεύει σωστά τις λέξεις.

13) Κλινικός: Ο κλινικός ακουμπάει στο τραπέζι ένα οδοντιατρικό καθρεφτάκι και περιμένει από το παιδί να δείξει ενδιαφέρον και να συζητήσει γι’ αυτό.

Παιδί: Το παιδί δεν συμμετείχε στην δραστηριότητα.

14) Κλινικός: Ο κλινικός ρώτησε το παιδί πως χρησιμοποιούμε το ψαλίδι, το φτυάρι και το χάρακα.

Παιδί: Το παιδί κατανοεί την λειτουργία των αντικειμένων.

15)Κλινικός: Ο κλινικός ζήτησε από το παιδί να του ονομάσει μερικά ζώα, φρούτα και λαχανικά.

Παιδί: Το παιδί τοποθετεί σε κατηγορίες.